

Algemeen	3
Taalterminologie	3
Woordenboekenverdriet	4
Speciale tekens in een tekstverwerker	4
Accenten en nadruk	5
Tweeklanken: lettergrepen met l en U	6
Onderwerpsvoornaamwoorden.....	6
Sí – no.....	7
Dialogen	7
Woordvolgorde	8
Als.....	8
Ir en coche / Ir a casa	8
Vocabulario	9
En - of	9
Verveldende woorden.....	9
Mannelijk en vrouwelijk.....	10
Krijgen	10
Komen en gaan	10
Rijden maar...	11
Glas.....	11
Koken en bakken	11
Kijken en zien	12
Slagen.....	12
Lidwoorden in het Spaans.....	12
Muerte /a /o	13
Por – a – de met tijdsaanduiding	13
Uuraanduiding.....	14
¿Por qué ? – Porque lo digo yo.	14
¿Por qué ? – Porque lo digo yo /2.....	14
Vragen maar.....	15
Vragen stellen in het Spaans.....	15
Por - para 1.....	16
Por – para 2	16
Tijdsaanduidingen	17
Tan, tanto – que / como.....	18
Vernemen en spreken	19
Worden (en maken, als je de se overal weglaat)	20
Moeten.....	21
Adjectieven en substantieven.....	21
El plural de los sustantivos.....	21
Adjectieven in het vrouwelijk.....	22
Afgekapte adjectieven	22
De plaats van het adjectief (bijvoeglijk naamwoord).....	23
Numerales	23
Fouten in getallen	24
Los demostrativos	25
Dat daar.....	25
Zijn / haar	26
Bijwoorden en adjectieven	26
Bijwoorden op -mente	27
Muy – mucho	27
Werkwoorden	28
Presente: vorming	28
Vosotros	28
Leéis	29
-IR	29
Se dirigen.....	29

Het is: weersproblemen	30
Continuar / variar	30
Estar / hay	30
Hebben	31
Maar	31
A – en	32
Qué en cuál	32
Diftongering	33
Servir / Pedir / Seguir / Reír	33
Klinkerwisseling.....	33
Diftongering én klinkerwisseling	34
Ser - estar	35
El café frío	35
¡Qué delgada está usted!	35
Ser – estar	36
Pronombres.....	36
LV – MV	36
Herhaling LV - MV	37
Pronombres.....	37
A bij het lijdend voorwerp.....	39
LO(S) – LA(S) – LE(S)	39
Beklemtoonde en onbeklemtoonde voornaamwoorden	40
Plaats van de voornaamwoorden	40
LO QUE	41
LO	42
Over lidwoorden en infinitieven: de in het Frans	42
Onderwerp in het Nederlands, iets anders in het Spaans – en omgekeerd: faltar, gustar, parecer; soler; tocar	43
Betrekkelijke voornaamwoorden.....	43
Andere tijden	44
El futuro: formación	44
El imperfecto: formación	45
Los tiempos del pasado.....	45
Los tiempos del pasado 2	46
Voor, tijdens en na	47
El perfecto: formación.....	47
El perfecto: uso	48
El presente formación	48
Indefinido: formación.....	49
Decir que: met indicativo of subjuntivo?	50
Betrekkelijke bijzinnen met indicativo of subjuntivo	50
Los cambios ortográficos	51
Veranderingen.....	51
Accenten op imperativos, infinitivos, gerundios.....	52
Imperativo en subjuntivo	52
El subjuntivo: formación	53
Accenten en voornaamwoorden in de imperatief	54
El subjuntivo: uso	54
Men	55
De infinitief in het Nederlands	55
Seguir - huis	56
Accenten in de imperfecto en de indefinido.....	56
Accenten in de subjuntivo.....	57
El gerundio: formación	57
El gerundio (-ando/iendo): uso	58
El infintivo: gebruik	58
Fuera / Fuera de.....	58

Desde / Desde que	59
Ser / estar / haber hulpwerkwoord (met participio).....	59
El imperfecto de subjuntivo: formación.....	60
Algo sobre el imperfecto de subjuntivo	60
Rijden	61
Blijven.....	61
Su - suyo	62
Enkele problemen met vergelijkingen	62
Voorwaardelijke structuren	63
Uso del subjuntivo.....	64
Aunque - conectores de concesión	65
Estilo indirecto	65

Algemeen

Taalterminologie

Generalidades - Algemeen

- een klinker: een klank (geen letter!) die geproduceerd wordt terwijl de monddelen volledig los van elkaar staan; in het Spaans: a, e, o, u, i
- een medeklinker: een klank (geen letter!) die geproduceerd wordt door contact van monddelen, bv: b, v, m, n, r, s, ...
- een lettergreep: het geheel van klinkers en medeklinkers dat in één keer moet uitgesproken worden
- een accent: een geschreven teken op een letter

Categorías morfológicas – morfologische categorieën

- *adjetivo- adjectief*: woord dat bij een substantief staat, en zijn geslacht en getal overneemt
- *adverbio – bijwoord*: onveranderlijk woord dat bij een werkwoord of een adjectief kan staan
- *artículo – lidwoord*: woord dat bij een substantief staat en dat het substantief nodig heeft om te functioneren. In het Nederlands: een, de, het
- *género – geslacht*: mannelijk of vrouwelijk (het Nederlands kent ook onzijdig)
- *infinitivo – infinitief*: de woordenboekvorm van een werkwoord
- *número - getal*: enkelvoud of meervoud
- *persona – persoon*: eerste persoon (ik, wij); tweede persoon (jij, jullie); derde persoon (hij, zij)
- *preposición – voorzetsel*: klein onveranderlijk woord dat bij een werkwoord hoort (zoals denken aan) of bij een substantief kan geplaatst worden (aan het huis)
- *stam*: eerste stuk (in principe onveranderlijk) van het werkwoord waaraan de uitgang wordt gekoppeld
- *sustantivo – naamwoord*: woord dat een vast geslacht heeft en in getal kan variëren. Meestal vereist een naamwoord een lidwoord.
- *uitgang*: laatste stuk van een vervoegd werkwoord dat aan de stam wordt geplakt en dat aanduidingen bevat over de persoon, het getal en de tijd
- *verbo – werkwoord*: een woord dat varieert in persoon, getal, tijd.

Categorías sintácticas – syntactische categorieën

- *gezegde*: wat door het koppelwerkwoord aan het onderwerp wordt gekoppeld
- *hulpwerkwoord*: werkwoord dat gebruikt wordt bij de vervoeging (in het Nederlands: hebben, zijn)
- *lijdend voorwerp*: wat in zijn geheel door een LV voornaamwoord kan vervangen worden (in het Nederlands: hem, ze, het, hen); in het Nederlands wordt het LV zonder voorzetsel aan het werkwoord gekoppeld
- *meewerkend voorwerp*: wat in zijn geheel door een MV voornaamwoord kan vervangen worden (in het Nederlands: hem, haar, ze, hen); het MV wordt met behulp van een voorzetsel aan het werkwoord gekoppeld (in het Nederlands: aan, voor)

- *onderwerp*: wat in zijn geheel kan vervangen worden door een onderwerpsvoornaamwoord (in het Nederlands bv. ik, jij, hij, zij, wij, jullie)
- *koppelwerkwoord*: wat het gezegde aan het onderwerp koppelt (in het Nederlands: zijn, lijken, ...)

Woordenboekenverdriet

Een woordenboek is zo'n praktisch ding – maar o zo gevaarlijk. Een woord kan verschillende betekenissen hebben, zowel in het Nederlands dan het Spaans. Bovendien kunnen woorden veranderen (bv. meervoud), of zijn er regels voor welke vorm moet gebruikt worden.

Enkele klassiekers

- **bij**: una abeja / en

Ik zie een bij: Veo una abeja.

Ik ben bij de bakker. Estoy en la panadería.

Een substantief wordt in principe als substantief vertaald, een adjectief als adjectief.

- **enkel**: un tobillo (lichaamsdeel) / sólo (=alleen) / algunos (=enkele; meervoud)

Ze heeft haar enkel gebroken. Se ha roto el tobillo.

Ik zeg alleen dat. Sólo digo esto.

Hij heeft me enkele dingen gezegd. Me ha dicho algunas cosas.

- **zijn**: ser / estar – Er zijn twee werkwoorden zijn in het Spaans, waarover nog veel zal gezegd worden.

- **meer**: un lago (substantief) / más

Een foto van een meer. Una foto de un lago.

Meer foto's. Más fotos.

- **meebrengen**: traer (fr. apporter, amener) / implicar (fr. impliquer; nl. tot gevolg hebben)

- **missen**: faltar (niet hebben: Me falta dinero); perder (perder el tren); echar de menos (sentimenteel: Echo de menos a mi novia)

- Alle **voorzetsels**. aan / met / bij komen helemaal niet overeen met a / en / de /

- Voorzetsels in **samengestelde werkwoorden** kan je nooit apart vertalen: "meebrengen" is *traer* en niets met *con*, enz.

- De **woordvolgorde** in het Spaans heeft niets te maken met die van het Nederlands. Zo staat *no* altijd vóór het vervoegd werkwoord.

- Het hulpwerkwoord **hebben / zijn**: *fui / he ido* voor "ik ben gegaan" – *recibí / he recibido* voor "ik heb ontvangen"

Speciale tekens in een tekstverwerker

Deze Standaard ASCII codes werken in gelijk welk Windows en DOS programma. Druk Alt in en vorm het aangeduide getal op het numeriek klavier. Son códigos ASCII que en Windows (y DOS) se forman con la tecla

Alt+ ASCII code	letter
160	á
161	í
162	ó
163	ú
164	ñ

165	Ñ
168	¿
173	í

Als je een é zoekt, gebruik Alt+0233 (met de 0 vooraan).

Nota's

- Op een laptop moet je het numeriek klavier gebruiken. Op sommige modellen zal dat een toetsencombinatie met Fn zijn. Als het dat niet is, bekijk dan de handleiding van je laptop.
- Op zoek naar een gratis spellingscontrol in het Spaans? Probeer dan eens OpenOffice, een gratis Office suite (www.openoffice.org) met spellingscontrole in de taal die je maar wil, en compatibel met MS Office.

Accenten en nadruk

1. De nadruk

- De nadruk valt op de voorlaatste lettergreep als het woord uitgaat op een klinker
un niño, hablo, ...
Of als het woord uitgaat op N (vervoeging 6) of S (meervoud, of vervoeging: 2, 4, 5).
comes, comen (zoals como, come), libros (zoals libro)
- De nadruk valt op de laatste lettergreep als het woord uitgaat op een medeklinker andere dan N of S.
español, comer, Madrid
- De nadruk valt op de lettergreep waar het accent op geschreven staat.
Dímelo, jóvenes

2. Accenten

- Er wordt een accent geschreven als de nadruk elders valt dan beschreven in 1a of 1b.
un joven - dos jóvenes
- Er wordt een accent geschreven om het verschil te maken tussen twee woorden.
De un ejemplo de acento.
Se que se levanta temprano.
- Vraagwoorden hebben altijd een accent.
¿Cuándo vas a venir? No sé cuándo vas a venir. >< Llámame cuando quieres.

3. Eén of twee lettergrepen

- In het Spaans telt elke klinker voor een lettergreep.
entender = 3 lettergrepen, leyendo = 3 lettergrepen, prohibir = 3 lettergrepen
- Een combinatie van een klinker met een zwakke klinker (U of I) telt op één lettergreep. Het accent valt dan op de sterke klinker.
aislado = 3 lettergrepen, puedo = 2 lettergrepen
- Als er een accent wordt geschreven op zo'n tweeklank, kan die staan op de sterke klinker (huérfano) of op de zwakke klinker om die sterk te maken (oír). In geen enkel geval is er nooit een accent op de zwakke klinker van een diftongering (enciéndalo [kan niet op de I], pruébalo [kan niet op de U]).

4. Te onthouden

- Eenlettergrepige woorden hebben alleen een accent om het verschil te maken tussen homoniemen.
- Ook op andere woorden kan het accent gebruikt worden om het verschil te maken tussen woorden.
Él me compró el regalo. Tú estás aquí. Este regalo es para ti. Es por tu cumpleaños..
(él = persoonlijk voornaamwoord, el = lidwoord; tu = possessief, tú = persoonlijk voornaamwoord; sé = werkwoord)

- Dat is met name het geval voor vraagwoorden
¿Dónde vive? No sé dónde vive.
Vive donde Pedro.

Tweeklanken: lettergrepen met I en U

Als twee klinkers gecombineerd worden hebben we in principe twee lettergrepen, waarbij de gewone nadrukregels gelden:

leer
cae

Als een klinker wordt gecombineerd met een I of een U hebben we maar één lettergreep. Dat is met name het geval bij diftongering:

pierde
duerme

en heel wat woorden en vormen:

colegio
habitación

De nadruk valt in dat geval op de andere klinker (niet I of U). Als de nadruk op de I of U moet liggen, moet je een accent schrijven:

se ha caído
quería

Natuurlijk moet er ook een accent komen als de nadruk bv. op de laatste lettergreep valt:

revolución
habláis

Als U en I samen voorkomen, ligt de nadruk op I:

fuimos

Onderwerpsvoornaamwoorden

In het Spaans zijn het de werkwoorden die aanduiden over welke persoon het gaat. *Hablo* is eerste persoon omdat het uitgaat op een –o.

De voornaamwoorden voor het onderwerp (yo, tú, él, ella, usted, nosotros, vosotros, ellos, ustedes) worden maar gebruikt om de nadruk te leggen, en met name:

- Als de persoon verandert
- *Vivo en Bruselas.*
- *Y yo vivo en Amberes.*
- Als de persoon niet duidelijk is
- *¿Usted tiene coche?*
- Als er geen werkwoord is.
- *Yo no sé nada. ¿Y tú?*

Sí – no

Sí, - ja

Sí, soy yo. Ja, ik ben het.

Sí – wel

Sí lo sé. Ik weet het wel

Si ... - als, indien

Si tengo dinero, compro una casa. Indien ik geld heb, koop ik een huis.

No, - Neen,

No, no soy yo

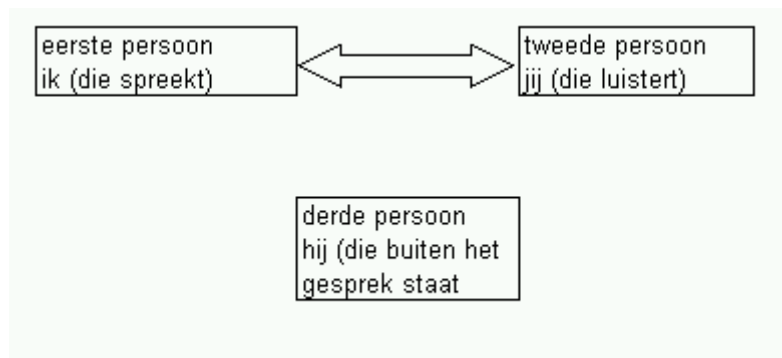
No – niet

No tengo coche

Deze *no* plaats je vóór het werkwoord.

In principe kan er geen onbepaald lidwoord bij: de combinatie *no un* stelt problemen. Het betekent *niet één (maar misschien wel drie of vier)*.

Dialogen



In een dialoog wisselen eerste en tweede persoon tussen vraag en antwoord.

- ¿Qué tal estás?
- Estoy bien

Tú wordt yo en omgekeerd.

- ¿Dónde vive usted?
- Vivo en Bélgica.

Usted wordt yo en omgekeerd.

- ¿Qué habéis visto?
- Hemos visto un accidente horrible.

Nosotros wordt vosotros en omgekeerd.

De derde persoon verandert niet.

Noot: binnen dezelfde paragraaf (als één en dezelfde spreker aan het woord blijft) verandert de persoon niet als er geen expliciete aanduiding is. In het volgende voorbeeld gaat het altijd over *mi vecino*:

Mi vecino está enfermo. Lo llevaron al hospital, pero ahora ya está un poco mejor.

Woordvolgorde

Het Spaans heeft een heel vrije woordvolgorde, maar een paar dingen die vaststaan kunnen voor problemen zorgen, omdat het anders is dan in het Nederlands:

- **No** (in de betekenis van niet) staat altijd vóór het werkwoord waar het betrekking op heeft.
No lo veo. Ik zie hem niet.
No quiere salir. Hij wil niet vertrekken.
Dice no venderlo. Hij zegt het niet te verkopen.
- **más** staat altijd ná het werkwoord waar het betrekking op heeft:
Quiero más. Ik wil méér.
Tienen que trabajar más. Ze moeten meer werken (niet meer moeten, maar meer werken).
- In het Nederlands staan de **voornaamwoorden LV/MV** na het werkwoord, in het Spaans ervoor:
Lo veo. Ik zie het.
Dat is vooral van belang als er een infinitief staat:
No lo puedo ver. Ik kan het niet zien.
- Bepalingen van **tijd of plaats** staan helemaal vooraan of helemaal achteraan, maar in het Nederlands meestal in het midden:
¿Tengo que venir mañana? Moet ik morgen komen?

Als

In het Nederlands is ALS dubbelzinnig, en dat geeft nogal eens problemen in een Romaanse taal als het Spaans.

ALS – WANNEER (tijdsaanduiding) = CUANDO

Cuando son las vacaciones, no trabajo.
Wanneer het vakantie is, werk ik niet.

ALS – INDIEN (voorwaarde) = SI

Si hace buen tiempo, nos paseamos.
Als het mooi weer is, wandelen we.

In principe heeft cuando dus geen condicional: waarschijnlijk moet je dan SI + imperfecto gebruiken.

Als ik geld zou hebben, zou ik op reis gaan.
Si tuviera (tenía) dinero, iría de viaje.

CUANDO heeft nooit een futuro: dan moet je een subjuntivo gebruiken.

Ik zal je bellen wanneer ik aankom (= aan zal komen).
Te llamaré cuando lleque.

Ir en coche / Ir a casa

V. Waarom is het IR EN COCHE / IR A CASA en niet IR EN EL COCHE / IR A LA CASA?

A. Inderdaad, dat zijn bijzondere gevallen. Het Spaans gebruikt het bepaald lidwoord in de betekenissen van dé (=alle, of per definitie, 1), dé (=die gekende en bepaalde, 2) . Maar niet in A CASA / EN CASA (en gelijkaardige, 3), en niet bij vervoermiddelen (4). Tenzij die bepaling van iets anders komt (5 en 6).

1.

El café me gusta.

2.

- Tengo un problema

- ¿Y cuál es el problema?

3.

No está en casa.

Ha vuelto a casa.

4.

No me gusta ir a caballo.

¿No vienes en bicicleta?

5.

Estoy en la casa de Carlos.

Ha vuelto a la casa de Enrique.

Vamos en el coche de Paca.

Vocabulario

En - of

EN: **Y**

Me gusta hablar y escribir el español.

Voor een i wordt de **y** een **e**:

España e Italia.

Geografía e historia.

OF: **O**

¿Quieres té o café?

Voor een o wordt de **o** een **u**.

Siete u ocho.

Verveldende woorden

Een kleine bloemlezing vervelende woordjes:

Nederlands	Spaans	opm.
ook	también	
ook niet	tampoco	
nog	aún, todavía	
al	ya	
nog niet	aún no, todavía no	
niet meer	ya no	
altijd	siempre	
dikwijls	muchas veces, frecuentemente	
soms	a veces, de vez en cuando	
nooit	nunca	
misschien	tal vez, quizá(s)	quizá(s) is met subjuntivo

Mannelijk en vrouwelijk

Hoe jammer je dat misschien ook vindt: er zijn geen regels voor het geslacht van substantieven.

Als je je niet van de indruk kan ontdoen dat woorden op O mannelijk zijn en woorden op A vrouwelijk, mag je ook het volgende niet vergeten van buiten te leren en nooit meer te vergeten:

- Het geldt zeker niet voor de (heel frequente!!) woorden op –ISTA die mannelijk en vrouwelijk kunnen zijn, en die altijd op A uitgaan.
- Belga heeft altijd A
- Woorden op –ETA, –EMA zijn zeker niet zonder meer vrouwelijk: el planeta, el problema, el idioma, ...
- La mano, la foto, el/la modelo (fotomodel)

Misschien mag je dit wel onthouden:

- Woorden op –ción en –sión zijn vrouwelijk.
- Ook vrouwelijk: woorden op –cia, –encia, –ancia, –anza, –eza, –ura, –ie, –umbre, –dad, –edad, –tud, –sis
- Woorden op –or en zijn mannelijk (behalve la flor en la labor). Woorden op –ismo zijn mannelijk.
- Ook mannelijk: woorden op –ema, –miento.

Meestal hebben dezelfde woorden in het Frans en het Spaans ook hetzelfde geslacht (la lune, la luna; le soleil, el sol – maar la voiture en el coche [niet hetzelfde woord]). Maar:

- El mar (la mer) – el minuto (la minute) - el tomate (la tomate) – la col (le chou) – la leche (le lait) – la sal (les el) - la rata (le rat) – el fin (la fin)
- Ook: la agenda (un agenda) - el cometa (als het une comète is, in de betekenis van cerf-volant is het wel la cometa) – el mar (la mer) - un apóstrofe (une apostrophe) - un anagrama (une anagramme) - un ídolo (une idole) - un enigma (une énigme) – la pistola (le pistolet) en er zijn nog wel enkele andere
- Alle woorden op OR zijn mannelijk in het Spaans (behalve la flor en la labor): el motor, el calor, el error, el dolor

Krijgen

Dit prachtige Nederlandse woord is totaal onvertaalbaar in het Spaans, en zeker niet zo maar door recibir.

- Brieven en geschenken: ok
En español se pueden recibir cartas, amigos (para la cena o una fiesta) o regalos
- Dikwijls ook een ander woord of een andere constructie
Carlos se pone enfermo.
- In de andere gevallen gebruikt het Spaans constructies waarbij de krijger en de gever omgekerd worden:
*No me dan la beca (ipv Ik krijg de beurs niet).
Le dieron golpes en la cabeza (impv Hij kreeg slaggen op zijn hoofd).*

Komen en gaan

Het Spaans en het Nederlands hebben andere manieren van verstaan van "komen" en "gaan". In het Spaans is **venir** altijd naar de plaats waar ik (het onderwerp, diegene die spreekt) op dat moment staat.

Hetzelfde in het Nederlands en het Spaans

(al teléfono) ¿Vienes a verme mañana?

[Kom je me morgen bezoeken?]

Sí, y después voy a trabajar.

[Ja, en daarna ga ik werken]

(al teléfono, desde la oficina) ¿Vienes a trabajar mañana?

Kom je werken morgen?

Verschillend in het Nederlands en het Spaans

(cuando llaman a la puerta) Ya voy, ya voy.
Ik kom al, ik kom al.

(dos colegas que se hablan) ¿Vas a trabajar mañana?
Kom je werken morgen?

Rijden maar...

"Rijden" is een complex werkwoord in het Nederlands.

Conducir: als het lijdend voorwerp een voertuig is, of als er geen lijdend voorwerp is. (Fr. conduire)

No conduce.

Conducía un camión.

Ir: met A, EN, een bijwoord (Fr. aller, soms rouler)

Va al trabajo en coche.

Llevar: als het lijdend voorwerp een persoon is (Fr. conduire)

¿Me puedes llevar a la estación?

Recorrer: met een afstand

Hemos recorrido doscientos kilómetros.

Glas

- Un **vaso** de vino
(om uit te drinken)
- Se rompió un **crystal** y ya no puedo usar mis gafas.
(als voorwerp; wat kan breken)
- Hay **vidrio** en la calzada.
(materiaal; als het breekt, is het nog altijd hetzelfde glas)

Koken en bakken

Er zijn in het Spaans verschillende woorden voor *koken*:

- **hervir**: boven het kookpunt zijn
El agua hierve a cien grados.
- **cocer**: koken in water
huevos cocidos
- **hacer la comida, cocinar**: eten bereiden, een recept klaarmaken
¿Quién cocina esta noche?
Cocinar con gas.
- **freír**: bakken in olie
patatas fritas
- **asar, guisar, pasar al horno**: braden
- **guisar**: stoven

Kijken en zien

- Kijken : mirar

¿Qué estás mirando?

- Zien: ver

¿Ves algo?

- Un caso especial: la televisión

In Spanje is televisie kijken ver la tele. *Mirar la tele* betekent er zoiets als "naar het apparaat staren". In Latijns Amerika is televisie kijken mirar la tele. *Ver la tele* betekent er zoiets als "naar het apparaat staren".

Slagen

- lograr, conseguir: (erin) slagen (om), (iets) vastkrijgen

No he logrado / conseguido hablar con él. Ik heb niet met hem kunnen spreken.
No ha logrado aumento. Hij heeft geen loonopslag gekregen.

- aprobar: slagen (in een examen)

Ha aprobado el examen. Hij is geslaagd in het examen.

- acertar: het juist hebben (bij het raden)

Acertó los seis números de la lotería primitiva. Hij had zes juiste cijfers bij de Lotto.

Lidwoorden in het Spaans

Het Spaans en het Nederlands gebruiken de lidwoorden niet op dezelfde manier. In het Spaans gebruikt men een bepaald lidwoord:

- Om over dié bepaalde X te spreken: *el café que me preparas es muy bueno*
- Om over X in het algemeen (=alle X) te spreken: *me gusta el café*

In de volgende gevallen gebruikt het Spaans WEL een lidwoord waar het Nederlands er geen gebruikt:

- Eigennamen of merknamen vergezeld van een soortnaam.

Boter X is beter dan boter Y.
La mantequilla X es mejor que la mantequilla Y.

- LET OP: geen lidwoord bij landen

Spanje is een groot land.
España es un gran país.

Behalve als er een bepaling bij staat: *La España moderna.*

- LET OP: geen lidwoord bij vervoermiddelen na EN als de betekenis algemeen is.

No me gusta viajar en avión.

- LET OP: er zijn nog enkele gevallen waar het Spaans geen lidwoord gebruikt voor substantieven met een algemene betekenis.

Tener tiempo. Volver a casa. Ir a misa. Hablar español.

maar (niet in algemene betekenis): *tener el tiempo de hacer el trabajo, ir a la casa de Isabel, hablar el español de América*

- (Soort)namen gebruikt in algemene betekenis

Koffie is een warme drank.
El café es una bebida caliente.
Ik houd niet van thee.
No me gusta el té.

- Bij soortnaam + merknaam gebruikt het Spaans altijd een bepaald lidwoord als het over dat merk in het algemeen gaat.

El aceite "La oliva".

maar: *Se ha comprado un (coche) Volvo.*

- Er zijn uiteraard wel (enkele) gevallen waarin het Spaans geen lidwoord gebruikt: *en otoño* (seizoenen), *en coche, en tren* (vervoermiddelen), ... ; *ir a casa, venir de casa, llegar a casa, estar en casa...*
In deze gevallen kan men niet vragen over welk (substantief) het precies gaat: de vraag welke herfst of welke wagen kan niet gesteld worden.

Muerte /a /o

Una muerte = de dood / el hecho de morir

Murió un un accidente. Fue una muerte horrible.

Un muerto = de dode / hombre muerto

Descubrieron un muerto en el maletero del coche.

Una muerta = de dode / mujer muerta

Descubrieron una muerta en el maletero del coche.

Por – a – de met tijdsaanduiding

Por: zonder uuraanduiding

Por la mañana: 's morgens
Por la tarde: 's namiddags
Por la noche: 's avonds – 's nachts

De: met uuraanduiding

A las diez **de** la mañana
A las tres de la tarde
A las once de la noche

Son: hoe laat het is

Son las tres.

A: hoe laat iets gebeurt.

Como **a** la una.

Uuraanduiding

Es la una. Es la una de la tarde. Es la una de la mañana.

Son las cinco. Son las cinco de la mañana. Son las cinco de la tarde.

- Het Spaans gebruikt een getal tussen één en twaalf met een lidwoord.
- Er staat geen HORA of zo iets bij.
- LA UNA is vrouwelijk en enkelvoud.

Es la una.

Es la una y cinco.

Es la una y diez.

Es la una y **cuarto**.

Es la una y veinte.

Es la una y veinticinco.

Es la una y media.

Son las dos menos veinticinco.

Son las dos menos veinte.

¿Por qué? – Porque lo digo yo.

¿Por qué?

- wordt geschreven in twee woorden, met een accent
- is een vraagwoord
- in het Nederlands: waarom?

Porque

- wordt geschreven in één woord, zonder accent
- is géén vraagwoord, maar leidt het antwoord op de vraag *¿por qué?* in
- in het Nederlands: omdat

¿Por qué? – Porque lo digo yo /2

PORQUE

- *¿Por que no me has llamado?*

- *Porque no llevaba mi teléfono móvil.*

- Antwoord op de vraag *¿por qué?*
- De zin is niet samengesteld: porque kan geen samengestelde zin inleiden.

COMO

Como hace frío, voy a poner la calefacción

- Kan wel een samengestelde zin inleiden.
- Vertaling: "want". De gesprekspartner weet al dat het zo is.
- Opgelet: er is ook een como voor voorwaarde (met subjuntivo).

YA QUE

Ya que no tengo tiempo, me veo obligado a anular nuestra cita.

- Kan wel een samengestelde zin inleiden.
- Synoniem van "como", maar klinkt misschien iets officiëler. De gesprekspartner weet al dat het zo is.

Vragen maar...

- Pedir

Vragen om iets te krijgen of vast te krijgen

Me ha pedido las llaves del coche.

Pedir una información. (wat je vraagt is wat je wil weten, naar die inlichting wil je krijgen)

Le voy a pedir la receta. (want dat is een blad papier)

- Preguntar

Vragen om iets te weten

Me ha preguntado la hora.

Le he preguntado su edad.

Pregunta por el jefe.

Vragen stellen in het Spaans

- *Paco, ¿qué hora es?* (Paco, hoe laat is het?)

- *¿Cómo lo sabes?* (Hoe weet je het?) [1]

- *Como siempre: escuchando* (zoals altijd: door te luisteren) [2]

- *¿Qué le dirás?* (Wat ga/zal je haar zeggen/vertellen?) [1]

- *Que no lo tengo* ([Ik ga zeggen dat] ik het niet heb) [2]

1. Vraagzinnen

Buiten de vraagwoorden (*¿qué? ¿quién? ¿dónde? ...*) heeft geen woord om een vraag te markeren, zoals het Franse *est-ce que*. Vragen worden uitsluitend gemarkeerd:

- in de gesproken taal: door intonatie
- in de geschreven taal: door een accent op de vraagwoorden, en een vraagteken vóór (omgekeerd) en na (gewoon) het vraaggedeelte van de zin

Die intonatie, die vraagtekens/uitroeptekens en dat accent zijn dan ook ontzettend belangrijk.

Merk op dat *¡* en *¿* na de aanspreking staan en slechts aan het begin van het uitroep- of vraagdeel: *¡Pero ¡mujer!*
¿y cómo estás ahora?

2. Affirmatieve zinnen

Merk op dat indirecte vragen affirmatieve zinnen kunnen zijn, zoals:

Ha preguntado qué hora es (Hij/zij heeft gevraagd hoe laat het is).

Dan staat er wel een accent op het vraagwoord, maar geen vraagtekens.

Por - para 1

POR

1. Movimiento en el espacio (a través de)
Dar un paseo por el parque.
2. Canal físico.
Llamar por teléfono.
3. Localización aproximada (cerca de)
Esta calle está por la Plaza Mayor.
4. Localización y frecuencia en el tiempo
Suele venir por el mes de mayo. (Fecha aproximada)
Trabaja sólo por las mañanas. (Durante, en)
(Provisionalidad)
(Frecuencia: al, a la)
5. Causa
Me he quedado por los niños.
Eso te pasa por no hacerme caso.
6. Finalidad que provoca la acción
Siempre ha luchado por los derechos humanos.
Un regalo por tu cumpleaños.
7. Complemente agente en oraciones pasivas
Fue destruido por los misiles.
8. Justificación: por sí, por eso
Por si no lo sabes, ponen una película cubana.
Te lo digo por si te interesa.
Por eso te lo digo.

PARA

1. Movimiento en el espacio, destino
¿Está Alberto? No, ha salido para la Facultad.
2. Localización temporal
El trabajo estará listo para junio.
3. Finalidad
Dale el libro para que lo vea.
Te espero para celebrar mi cumpleaños.
4. Destinatario
Toma, esto es para ti.
5. Matizar, relativizar una opinión.
Para mí, la película es demasiado lenta.
Para ser tan pequeño, es muy listo.

Por – para 2

Voorzetsels zijn een lastige zaak. Mensen hebben de neiging ze te vertalen, maar dat werkt absoluut niet op die manier. Voorzetsels worden bepaald door:

1. Het werkwoord

Piensa **en** ella. Hij denkt aan haar.

Está **de** viaje. Hij/zij is op reis.

Pregunta **por** el camino. Hij/zij vraagt de weg.

Ha dejado **de** fumar. Hij/zij is gestopt met roken.

Vuelvo **a** trabajar. Ik ga opnieuw werken.

Le he comprado **por** mil euros. Ik heb het gekocht voor duizend euro.

2. (in een heel beperkt aantal gevallen) de betekenis.

Ir **a** Grecia. (A = verplaatsing)

Estar **en** casa. (EN = plaatsbepaling, zonder verplaatsing)

maar: in llamo a mi hermana is er helemaal geen verplaatsing, en in pensar en helemaal geen plaatsbepaling.

3. POR / PARA is lastig. Een goede truc is de volgende: als het Frans par gebruikt, gebruikt het Spaans altijd **por**. Bijvoorbeeld ook voor het "handelend voorwerp".

El tren pasa por aquí. Le train passe par ici.

Un livre écrit par cet auteur. Un libro escrito por ese autor.

Maar het omgekeerde gaat niet op.

Nog een trucje: het Nederlandse "om te" is nooit POR. Maar zeg niet dat je ergens gelezen hebt dat het altijd PARA zou zijn, want dat is niet waar!

Bovendien worden in tijds- en plaatsbepalingen nooit PARA gebruikt: alleen **por** kan daar (naast de andere voorzetsels).

Por aquí (hier in de buurt)

por entonces (toendertijd)

4. Meer volledig:

por verhoudt zich tot *par* zoals *porque* (fr. *parce que*, nl. *omdat*) zich verhoudt tot *para que* (fr. *pour que*).

Lo compro porque es su cumpleaños. = Lo compro **por** su cumpleaños.

Viene el médico para que te examine. = Viene el médico **para** examinarte.

5. Algemene regel

POR: logisch anterior

Le he comprado por tu cumpleaños: eerste was er de verjaardag, en daarom heb ik dat gekocht

PARA: logisch posterier

Es para ti: ik heb het (eerst) gekocht, en daarna geef ik het aan jou.

Tijdsaanduidingen

Hace

- Afstand tot het moment dat iets gebeurd is
- In het Nederlands: *geleden*
- Fui a España hace tres años.
- Drie jaar *geleden* ben ik naar Spanje gegaan.

En

- Punt in het verleden dat er iets gebeurd is
- In het Nederlands: *in*
- Fui a España en 1998.

- In 1998 ben ik naar Spanje gegaan.

Desde

- Vertrekpunt waar iets begint/begon.
- In het Nederlands: sinds
- Vive a España desde 1998.
- Hij woont *sinds* 1998 in Spanje.

Desde hace

- Combinatie van *hace* en *desde*: Afstand tot een vertrekpunt
- In het Nederlands: al (maar het kan ook gewoon weggelaten worden in het Nederlands)
- Vive en España desde hace tres años.
- Hij woont (*al*) drie jaar in Spanje.

Hacer que

- Synoniem voor *desde hace*
- In het Nederlands: al (maar het kan ook gewoon weggelaten worden in het Nederlands)
- Hace tres años que vive en España.
- Hij woont (*al*) drie jaar in Spanje.

Mientras (que)

- Afstand tot het moment dat iets gebeurd is
- In het Nederlads: *gedurende*
- Comí mientras veía la tele.
- Ik heb gegeten terwijl ik naar de TV keek.

Durante

- Periode
- In het Nederlads: *gedurende (of niets)*
- Comí menos durante tres semanas.
- Ik heb drie weken lang minder gegeten.

Dentro de

- Periode in de toekomst
- In het Nederlads: *binnen, over*
- Volveré dentro de dos semanas.
- Ik kom over (binnen) twee weken terug.

Tan, tanto – que / como

Tan / tanto

TAN + adjetivo

No es tan difícil.

Es tan complicado que no entiendo nada.

Estoy tan cansado como ayer.

TANTO + sustantivo (cuidado: TANTO es adjetivo)

Nunca ha tenido tantos problemas.

Tantas cosas ha visto...

TANTO + otra cosa

No me gusta tanto.

Que / como

COMO: para comparar

Estoy tan cansado como ayer.

Estoy tan cansado como él.

Has trabajado tanto como yo.

QUE: para expresar la consecuencia.

Es tan complicado que no entiendo nada.

Cuidado: Más / Menos

DE + cifra

Hay más *de* doscientos.

QUE + otra cosa

Has trabajado menos *que* yo.

Vernemen en spreken

Spreken over: hablar de

A mí nunca me ha hablado de su enfermedad.

Habló sobre la situación económica.

(hablar sobre = de toehoorder kan niets zeggen)

Vernemen

- Oír hablar de
¿Has oído hablar de su enfermedad?
- Saber que / lo de (en indefinido)
Cuando supo lo de su enfermedad, se puso pálido.
Cuando supo que estaba enfermo, se puso pálido.
- Enterarse de
Cuando se enteró de lo de su enfermedad, se puso pálido.
Cuando se enteró de que estaba enfermo, se puso pálido.

Weten

- Saber
No sabe lo de su enfermedad.
- Estar al corriente
No está al corriente de su enfermedad.
- Estar enterado de
No está enterado de su enfermedad.

Worden (en maken, als je de se overal weglaat)

1. Con sustantivos

ir a ser (a propósito)

- ¿Qué vas a ser?
- Quiero ser profesor.

llegar a ser (con prestigio)

Quiere llegar a ser el mejor abogado.
Llegó a ser ministro.
Nunca llegará a viejo.

estar hecho (resultado sin más)

Está hecho burgués.
¡Uf! Después de tanto trabajar estoy hecho polvo.

transformarse en, cambiarse en (neutro)

Se ha transformado en una viejecita.
Se transforma la casa en museo.

convertirse en [algo exterior]

El viaje se convirtió en una pesadilla.

2. Con adjetivos

Ponerse [el resultado es *estar*]

Se ha puesto insoportable.

Hacerse [el resultado es *ser*] (voluntad o progreso)

Nos hicimos amigos.

La ciudad se ha hecho grande.

Quedarse [el resultado es *ser*] (resultado irreversible)

Se quedó viuda después del accidente.

Volverse [el resultado es *ser*] (cambio radical)

Desde la muerte de su mujer se ha vuelto taciturno.

3. Verbos reflexivos particulares

enfadarse, enfermarse, enloquecerse, cansarse, envejecerse, enriquecerse, ruborizarse, despertarse, entristecerse, enfurecerse

4. Las formas no pronominales de estos verbos se traducen por "maken".

Sus novelas le han hecho famoso.

El éxito le ha vuelto loco.

El examen me pone nervioso.

La lluvia le pone triste.

El fracaso le ha vuelto amargo.

Me cansas.

5. Ser + participio = pasivo / haber sido = estar

El español es hablado por 500 millones de personas.

La carta ya ha sido enviada. Ya está enviada.

La puerta es abierta.

Las mercancías se entregan.

Moeten

- tener que: verplichting (=iemand die zegt dat het zo moet)
Tengo que irme. Me esperan.
Ik moet weg.
- deber: morele verplichting
Debemos darle un regalo.
We moeten hem een geschenk kopen
- hay que: onpersoonlijk (men)
Hay que hablar más.
Er moet meer gesproken worden (sin decir quién)
- deber de: veronderstelling
Debe de tener 20 años.
Hij moet twintig jaar zijn.

Adjectieven en substantieven

El plural de los sustantivos

(het meervoud van substantieven)

Klinker + -S

un rosa – dos rosas (rozen)
el libro – los libros (boeken)
la tarea – las tareas (taken)
una española – dos españolas (Spanjaarden)

Medeklinker + -ES

un español – dos españoles (Spanjaarden)
un tren – dos trenes (treinen)
un reloj – los relojes (horloges)

Let op: als er -ES bijkomt, valt het accent weg dat op de laatste lettergreep stond:

la habitación - las habitaciones (de kamers)
el alemán - los alemanes
maar: el último - los últimos (de laatsten)

Andere woorden op -N krijgen een accent bij:

el examen - los exámenes

Dezelfde regels gelden trouwens ook voor het meervoud van adjectieven:

una casa bonita - dos casas bonitas (+s)
una mujer joven - dos mujeres jóvenes (+es)

Let op: sommige woorden samengesteld uit werkwoord + substantief en die uitgaan op -S, blijven onveranderlijk in het meervoud:

un parabrisas – dos parabrisas / el paraguas – los paraguas

Adjectieven in het vrouwelijk

Adjectieven passen zich altijd aan aan het substantief waar ze bij horen: ze nemen het geslacht (mannelijk/vrouwelijk) en getal (enkelvoud/meervoud) over.

De vorm die in het woordenboek staat is de mannelijke vorm.

un libro bonito

Soms gaat die vorm niet uit op een –o.

un hombre joven
un profesor belga

In het vrouwelijk verandert de –o in en –a.

una casa bonita
una pequeña pregunta

Adjectieven die geen –o hebben krijgen dan ook geen –a in het vrouwelijk. Dat is met name het geval voor adjectieven op een medeklinker.

una mujer joven
una falda azul

Ook zo voor de adjectieven op –e:

una propuesta interesante

Behalve adjectieven van nationaliteit. Ook als ze uitgaan op een medeklinker, krijgen ze een –a *erbij* in het vrouwelijk.

una mujer española
una región francesa
una novela inglesa

Maar bij adjectieven van nationaliteit op –e verandert er niets omdat er geen a kan bijkomen:

una mujer canadiense

Ook adjectieven op –or krijgen een –a *erbij* (tenminste als het substantieven zijn, afgeleid van een werkwoord).

una niña encantadora (een charmant kind) – *una mejor idea* (is geen substantief)

Afgekapte adjectieven

Een aantal adjectieven verliezen een stukje in bepaalde gevallen

- **uno, primero, tercero, bueno**
 - Worden respectievelijk un, primer, tercer, buen vóór een mannelijk substantief in het enkelvoud.
 - Er is geen verandering in het vrouwelijk of in het meervoud
 - Ook malo, ninguno en alguno verliezen de –o
 - Un hombre. El primer piso. Un buen restaurante.
MAAR: una mujer, la primera planta, la tercera vez, buenos restaurantes y buenas comidas

- **grande**
 - Wordt *gran* vóór een substantief in het enkelvoud.
 - Er is geen verandering in het meervoud
 - Un gran hombre. Una gran casa.
MAAR: grandes problemas.
- **cualquiera**
 - Wordt *cualquier* vóór een substantief in het enkelvoud.
 - Bestaat niet in het meervoud
 - Cualquier problema. Cualquier situación.
MAAR: una casa cualquiera.
- **santo**
 - Wordt *san* vóór een mannelijke naam (behalve Tomás en Domingo).
 - Er is geen verandering in het vrouwelijk of in het meervoud
 - San Nicolás, San Pedro.
MAAR: Santo Domingo, Santa Teresa, los santos.

De plaats van het adjectief (bijvoeglijk naamwoord)

Normaal gezien staan adjectieven na het substantief

Un libro interesante, un colega alemán

Maar zo eenvoudige is het niet.

Staan vóóran:

- Lidwoorden en telwoorden
un hombre, tres mujeres, la primera calle
- Bezittelijke en onbepaalde woorden
mi casa, alguna pregunta
- Adjectieven die iets inherent uitdrukken:
la blanca nieve (sneeuw kan niet anders dan wit zijn)
- Sommige korte adjectieven, omwille van het ritme:
un buen amigo
- "Abstracte" tegenover "concrete" betekenissen:
un antiguo alumno (=ex), un pobre hombre (met problemen), un hombre pobre (zonder geld)
- Sommige adjectieven
una mejor solución

Numerales

0	cero	13	trece
1	uno	14	catorce
2	dos	15	quince
3	tres	16	dieciséis
4	cuatro	17	diecisiete
5	cinco	18	dieciocho
6	seis	19	diecinueve
7	siete		
8	ocho	20	veinte
9	nueve	21	veinte y uno / veintiuno
		22	veinte y dos / veintidós
10	diez	...	
11	once	30	treinta
12	doce	31	treinta y uno

32	treinta y dos	...	
...		200	dos cientos/as
40	<u>cuarenta</u>	204	dos cientos/as cuatro
50	cincuenta	...	
60	sesenta	300	trescientos/as
70	setenta	400	cuatrocientos/as
80	ochenta	500	quinientos/as
90	noventa	600	seiscientos/as
		700	setecientos/as
100	ciento	800	ochocientos/as
101	ciento uno	900	novecientos/as
102	ciento dos	1000	mil
...		1020	mil veinte
110	ciento diez	5000	cinco mil
111	ciento once	200000	doscientos/as mil
112	ciento doce		
...		1000000	un millón (de)
136	ciento treinta y seis		

- Y entre decenas y unidades
- **CIENTO** dentro de una cifra, **CIEN** al final.

Fouten in getallen

Enkele veel voorkomende fouten in getallen:

- de schrijfwijze van sommige tientallen

once, treinta, cuarenta, sesenta, setenta

de schrijfwijze van sommige andere getallen

cero, quince, ocho, nueve

accenten

Er staan alleen accenten op millón (in het enkelvoud) en samengestelde getallen die in één woord worden geschreven

dieciséis

- Y

Y komt tussen tientallen en eenheden:

cuarenta y uno, sesenta y dos

Na een hondertal kan er nooit Y staan:

ciento dos, doscientos cuatro

- cien / ciento

ciento als het getal niet afgesloten is: *ciento tres*

cien vóór een substantief of op het einde van het getal: *cien kilos, hay cien*

- cientos/as

Let op de vormen quinientos, setecientos, novecientos
 Het meervoud van ciento is gevoelig voor het vrouwelijk: het past zich aan.

trescientas mil cuatrocientas pesetas

- millón

Spelling: geen l na LL, geen accent in het meervoud.
 Het is een mannelijk substantief: un millón.
 Het geslacht kan er niet "over springen": doscientos millones *trescientas mil cuatrocientas pesetas*.
 Er komt DE tussen millón en het substantief: un millón de francos.

Los demostrativos

	quiere decir	adverbio
<i>este</i>	cerca de mí	aquí (acá)
<i>ese</i>	cerca de ti	ahí
<i>aquel</i>	-	allí

	adjetivo / pronombre	
M	este	estos
F	esta	estas
N		

	adjetivo / pronombre	
M	ese	esos
F	esa	esas
N		

	adjetivo / pronombre	
M	aquel	aquellos
F	aquella	aquellas
N		

- De vorm op -o is onzijdig (en kan dus geen adjectief zijn: een adjectief staat bij een substantief, en een substantief is mannelijk of vrouwelijk).
- De vorm op -os is mannelijk meervoud.
- De adjectieven en het onzijdig hebben geen accent.
- De voornaamwoorden hebben een accent (maar niet het onzijdig).

Dat daar...

1.

Este libro

Dit boek (dat bij mij ligt)

Ese coche

Die/deze auto (die bij jouw staat)

Aquella calle

Die straat (niet kort bij mij, niet kort bij jou)

2.

Este / ese / aquel past zich aan aan het substantief waar het bij staat.

Este libro

Esta calle

Estos señores

Estas ideas

Onzijdig wordt gebruikt als er geen substantief is: *¿esto qué es?*

3.

Als het onbepaald is (geen verwijzing naar een substantief maar bijvoorbeeld naar een zin), dan gebruikt men onzijdige vormen (esto, eso, aquello). Dit kan alleen in het enkelvoud.

¿Qué es eso?

Wat ligt daar kort bij jou?

¿Qué es aquello?

Wat ligt daar (ginderachter)?

5. *Aquí, allí* enz worden uiteraard wel gebruikt, maar níet samen met *este, ese*. Dit hier en dit daar zijn zegswijzen die typisch Nederlands zijn.

Zijn / haar

1. Het verschil tussen *zijn* en *haar* ligt in het Nederlands bij de bezitter. Het verschil tussen *su* en *sus* ligt in het Spaans bij het substantief.
2. In het Nederlands gebruikt men een bezittelijk woord waar men in het Spaans geen gebruikt. Dat is met name het geval met lichaamsdelen: het Spaans gebruikt SE als meewerkend voorwerp en een bepaald lidwoord.

Se ha roto el brazo. Hij heeft *zijn* arm gebroken.

3. Maar in het Spaans is het bijna algemeen om LE meewerkend voorwerp en een bepaald lidwoord te gebruiken als er geen verwarring mogelijk is.

Le han robado el coche. Ze hebben *zijn* auto gestolen.

¿Dónde pasó las vacaciones? Waar hebt u *uw* vakantie doorgebracht?

Bijwoorden en adjectieven

Het Nederlands kent geen verschil tussen adjectieven en bijwoorden, maar het Spaans wel (zoals het Frans). In deze voorbeelden gebruiken we drie adjectieven en hun overeenkomstige bijwoorden.

<i>adjectief</i>	<i>bijwoord</i>
solo	sólo (=solamente)
bueno	bien
mucho	muy
	mucho (na het werkwoord)

- Een adjectief
 - Een adjectief kan veranderen in getal en geslacht (en past zich ook automatisch aan).
 - Een adjectief kan bij een substantief staan.
Un solo ejemplo.
Un buen ejemplo.

Muchos ejemplos.

Bastantes ejemplos

Demasiados ejemplos

- Een adjectief kan bij een koppelwerkwoord staan.
El ejemplo es bueno.
- Een bijwoord
 - Een bijwoord kan niet van vorm veranderen.
 - Een bijwoord kan bij een adjectief staan.
Es muy difícil.
Es bastante difícil.
Es demasiado difícil
 - Een bijwoord kan bij een werkwoord staan.
Sólo hemos hablado.
Dormir bien.
Cantar mal.
 - Hierop is één uitzondering: wat men in het Nederlands noemt "bepaling van gesteldheid": Hij belde me vermoeid op - *me llamó cansado.*
 - Een bijwoord kan bij een ander bijwoord staan.
Cocina muy bien.

Bijwoorden op -mente

Het Spaans kan bijwoorden maken op -MENTE vertrekkende van adjectieven.

Cantar alegremente.

Conducir peligrosamente.

Dat bijwoord wordt gemaakt op basis van de vrouwelijke vorm van het adjectief:

alegre -> alegre -> alegremente

peligroso -> peligrosa -> peligrosamente

Enkele bemerkingen:

- Adjectieven op E behouden die E in het vrouwelijk constantemente, alegremente
- Er is geen s.
- Als er twee bijwoorden op MENTE op elkaar volgen, verliest het eerste -MENTE:
Bailar alegre y ágilmente.
- Bijwoorden veranderen nooit van vorm.

Muy – mucho

MUCHO staat bij een substantief of een werkwoord (zoals het Nederlandse veel).

Hay muchos problemas.

He comido mucho.

MUY staat met een adjectief (zoals het Nederlands heel).

Es muy difícil.

LET OP. Muy en mucho kunnen niet naast elkaar gezet worden. "Heel veel" is gewoon "mucho" of "muchísimo".

Werkwoorden

Presente: vorming

Regelmatige vormen

	HABLAR	COMER	VIVIR
(yo)	hablo	como	vivo
(tú)	hablas	comes	vives
(él, ellas)	habla	come	vives
(nosotros)	hablamos	comemos	vivimos
(vosotros)	habláis	coméis	vivís
(ellos)	hablan	comen	viven

Speciale gevallen

Wat?	Wanneer?	Wie?	Voorbeeld
e>ie	als er de nadruk op valt	1, 2, 3, 6	cerrar: cierro, cierras, cierra, cerramos, cerráis, cierran
o>ue	als er de nadruk op valt	1, 2, 3, 6	poder: puedo, puedes, puede, podemos, podéis, pueden
e>i	als er de nadruk op valt	1, 2, 3, 6	pedir: pido, pides, pide, pedimos, pedís, piden
g	eerste persoon	1	tengo, pongo, hago
zc	eerste persoon	1	conozco
í ú	met nadruk	1, 2, 3, 6	varío continúo

Onregelmatigheden in de *presente*

DAR	<u>do</u> y, das, da, damos, dais, dan
ESTAR	estoy, estás, está, estamos, estáis, están (met accent)
HACER	<u>ha</u> go, haces, hace, hacemos, hacéis, hacen (met G in 1)
IR	voy, vas, va, vamos, vais, van
SABER	<u>sé</u> , sabes, sabe, sabemos, sabéis, saben
TRAER	<u>tra</u> igo, traes, trae, traemos, traéis, traen (met G in 1)
VER	<u>ve</u> o, ves, ve, vemos, veis, ven (de E blijft staan)

Vosotros

- De uitgang van de werkwoordsvorm van *vosotros* heeft een accent.
- Dat accent staat niet op de *i*, tenzij er geen andere klinker staat dan *i*.

hablar	habláis (-ÁIS)
comer	coméis (-ÉIS)
decir	decís (-ÍS)

- LET OP: *sois* (*ser*), *vais* (*ir*) hebben geen accent: op eenlettergrepige woorden staat alleen een accent om verschil te markeren:
tú hablas (jij) - tu coche (jouw wagen)
- LET OP: voor de beleefdheidsvorm gebruikt het Spaans *usted* (enkelvoud) en *ustedes* (meervoud). Het werkwoord komt in de derde persoon.

hablar	usted habla	ustedes hablan
comer	usted come	ustedes comen
decir	usted dice	ustedes dicen

Leéis

LEER is een werkwoord op –ER. De stam is LE- en op basis daarvan wordt de vervoeging gemaakt:

(yo)	leo
(tú)	lees
(él, ella, usted)	lee
(nosotros)	leemos
(vosotros)	leéis
(ellos, ellas, ustedes)	leen

De dubbele E van de infinitief vinden we terug als de uitgang een E heeft.

-IR

Laten we de werkwoorden op ER en die op IR even naast elkaar plaatsen.

<u>comer</u>	<u>vivir</u>
como	vivo
comes	vives
come	vive
comemos	vivimos
coméis	vivís
comen	viven

Zijn gelijk (in de presente):

- 1 (yo)
- 2 (tú)
- 3 (él/ella/usted)
- 6 (ellos/ellas/ustedes)

Zijn verschillend (in de presente):

- 4 (nosotros/as)
- 5 (vosotros/as)

Se dirigen

In het Spaans bestaan er een aantal werkwoorden met SE, en een aantal andere werkwoorden kunnen met SE gebruikt worden. Die SE kan bv. zijn:

- *zichzelf*
peinarse (zich kammen, zich coifferen)
- *elkaar*
escribirse (naar elkaar schrijven)
- *worden* (in plaats van maken)
despertarse (wakker worden) >< despertar (wakker maken)
- Of andere
llamarse (heten) >< llamar (roepen)
irse (weggaan) >< ir (gaan)

Bij de vervoeging moet je eerst SE van de infinitief halen:

	LLAMARSE	DIRIGIRSE
(yo)	me llamo	me dirijo
(tú)	te llamas	te diriges

(él, ella, usted)	se llama	se dirige
(nosotros)	nos llamamos	nos dirigimos
(vosotros)	os llamáis	os dirigís
(ellos, ellas, ustedes)	se llaman	se dirigen

Het is: weersproblemen

Onpersoonlijk

HACE	+ adjetivo + calor / sol / ... tiempo	Hace frío.
HAY	+ sustantivo	Hay nubes.
ESTÁ	+ -ado/-ido	Está cubierto.

OF:

El tiempo es gris /
La temperatura es baja / ...

Continuar / variar

Beide werkwoorden hebben een accent in een vervoeging van de presente (1-2-3-6):

continuar	variar
continúo	varío
continúas	varías
continúa	varía
continuamos	variarnos
continuáis	variáis
continúan	varían

Merk op:

- Er is geen accent voor nosotros en vosotros.
- Dezelfde accentuering geldt ook in de presente de subjuntivo.
- Zonder accent heb je adjectieven: continuo/a (voortdurend), varios/as (verschillende)
- Er zijn nog werkwoorden die op die manier vervoegd worden:
 - aliar, ampliar, avariarse, confiar, contrariar, desafiar, desconfiar, desviar, criar, enfriar, enviar, escalofriar, espiar, esquiar, fiar, fotografiar, guiar, radiar, radiografiar, resfriar, triar, vaciar, variar
 - acentuar, actuar, atenuar, efectuar, evaluar, fluctuar, graduar, habituarse, insinuar, menstruar, perpetuar, situar, tatuar

Estar / hay

Men gebruikt **hay** als het substantief:

- vergezeld is van een onbepaald lidwoord (*un, una*)
Hay un problema.
- geen lidwoord heeft
Hay paella.
- vergezeld is van tanto of cuanto
¿Hay tantos problemas?
¿Cuántos invitados hay?

Men gebruikt **estar** als het substantief (het onderwerp):

- een eigennaam is
Bruselas está en el norte del país.
- een bepaald lidwoord heeft (*el, la*)
El jefe no está.
- vergezeld is van *mi, tu, su, ...*
Mi jefe no está.
- vergezeld is van *este, ese, aquel*
¿Dónde está aquel coche?

ER IS / ER ZIJN is hay:

- *Hay problemas.*
Er zijn problemen.

Behalve als die is/zijn een hulpwerkwoord is in het Nederlands:

- *Ha pasado algo.*
Er is iets gebeurd.

of als ER plaatsaanduiding is:

- *Es agradable.*
Het is er aangenaam.

Hebben

- TENER
 - Als er een lijdend voorwerp is.
Tengo prisa (Ik heb haast).
Tiene un problema (Hij/zij/u heeft een probleem).
- HABER
 - Hulpwerkwoord
Ya he comido (ik heb al gegeten).
 - Opgelet: in de verleden tijd gebruikt het Spaans altijd haber:
He venido (ik ben gekomen)
He ido (ik ben gegaan).
- Opgelet: er bestaat ook HAY
 - Onpersoonlijk (dat betekent: als er geen onderwerp is): er is
Hay paella (er is paella).

Maar...

Pero: tegenstelling

Me gusta el té pero no el café.
Ik houd van thee maar niet van koffie.

Ahora vivo en Amberes, pero antes he vivido en Gante
Nu woon ik Antwerpen, maar vroeger heb ik in Gent gewoond.

Sino: maar (als de eerste term negatief is)

No es blanco sino azul.

Het is niet wit maar blauw.

Sino que: maar (als de eerste term negatief is, en als er een werkwoord volgt)

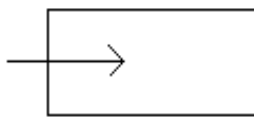
No trabaja sino que duerme.
Hij werkt niet maar slaapt.

Pero sí: maar wél

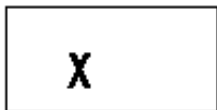
No me gusta el té pero sí el café.
Thee heb ik niet graag, maar wel koffie.

A – en

A: verplaatsing naar



EN: in, binnen



Viajar a España: naar Spanje reizen (bestemming)

Viajar en avión: met het vliegtuig reizen (transportmiddel)

Viajar en España: binnen in Spanje reizen

Er zijn wel enkele speciale gevallen: a la derecha, izquierda, al fondo

Qué en cuál

¿Qué?

Wat (bij onbeperkte keuze of bij vraag naar identificatie)

¿Qué quieres?

Welk (bij een substantief)

¿Qué color prefieres?

¿Cuál?

Wat (beperkte keuze)

De estos tres coches, ¿cuál prefieres?

Opmerkingen

- ¿Cuál? kan niet bij een substantief staan; het kan niet als adjectief gebruikt worden.
- Bij SER wordt alleen ¿qué? (¿qué es?) als de vraag is wat het is. In alle andere gevallen gebruikt men ¿cuál? (¿cuál es? ¿cuáles son?)

Diftongering

Een grote groep werkwoorden in het Spaans veranderen de stamklinker E of O als er de nadruk op ligt.

cerrar	Volver
ci erro	vue lvo
ci erras	vue lves
ci erra	vue lve
cerramos	volvemos
cerráis	volvéis
ci erran	vue lven

Er is geen verandering in de eerste en tweede persoon meervoud (want dan valt de nadruk op de uitgang).

Er is ook diftongering in de imperatief van tú en usted: ¡**Ci**erra! ¡**Ci**erre!

Let op: er zijn heel wat werkwoorden met E of O in de stam die geen wijzigingen hebben:

Tomar	Temer
tomo	temo
tomas	temes
toma	teme
tomamos	tememos
tomáis	teméis
toman	temen

Servir / Pedir / Seguir / Reír

Een groep werkwoorden in het Spaans veranderen de stamklinker E in I als er de klemtoon op ligt.

pedir	seguir	reír
pid o	sig o	rí o
pid e s	sig u es	rí e s
pid e	sig u e	rí e
pid im os	sig u imos	reí im os
pid ís	sig u ís	reí ís
pid en	sig u en	reí en
pid ien do	sig u ien d o	reí ien do

Klinkerwisseling

Een groep werkwoorden in het Spaans veranderen de stamklinker E in I als er de klemtoon op ligt.

pedir	seguir
pid o	sig o
pid e s	sig u es
pid e	sig u e
pid im os	sig u imos
pid ís	sig u ís
pid en	sig u en

Dezelfde klinkerwisseling gebeurt ook in een aantal andere tijden, met name de gerundio:

Estaba pidiendo un aumento.
Hij was opslag aan het vragen.

en in de derde persoon van de indefinido:

Ayer pedí un aumento.
Ayer pediste un aumento.
Ayer pidió un aumento.
Ayer pedimos un aumento.
Ayer pedís un aumento.
Ayer pidieron un aumento.

Let op: er zijn heel wat werkwoorden met E in de stam die geen wijzigingen hebben (temer).

En een aantal andere combineren diftongering en klinkerwisseling (preferir, elegir, hervir,...):

<i>Temer</i>	<i>Preferir</i>
temo	prefiero
temes	prefieres
teme	prefiere
tememos	preferimos
teméis	preferís
temen	prefieren

Gerundio: prefiriendo // durmiendo, mintiendo

Indefinido: preferí, preferiste, prefirió, preferimos, preferís, prefirieron

Diftongering én klinkerwisseling

morir, dormir, sentir, preferir, mentir
--

Een aantal werkwoorden in het Spaans veranderen de stamklinker

- E in IE (of O in UE)
 - als er de klemtoon op ligt
 - presente 1, 2, 3, 6.
- E in I (of O in U)
 - als er in de volgende lettergreep gene beklemtoonde I staat
 - presente de subjuntivo 4 en 5, gerundio, indefinido 3 en 6 (en imperfecto de subjuntivo)

Diftongering: presente de indicativo, presente de subjuntivo

INDICATIVO		SUBJUNTIVO	
sentir	dormir	sentir	dormir
siento	duermo	sienta	duerma
sientes	duermes	sientas	duermas
siente	duerme	sienta	duerma
sentimos	dormimos	<i>síntamos</i>	<i>dúrmamos</i>
sentís	dormís	<i>síntáis</i>	<i>dúrmáis</i>
sienten	duermen	sientan	duerman

Klinkerwisseling: gerundio, presente de subjuntivo 4 en 5, indefinido 3 en 6

INDEFINIDO			SUBJUNTIVO		
sentir	dormir	morir	sentir	dormir	morir

sentí	dormí	morí	sienta	duerma	muera
sientes	dormiste	moriste	sientas	duermas	mueras
siente	durmió	murió	sienta	duerma	muera
sentimos	dormimos	morimos	sintamos	durmamos	muramos
sentís	dormís	morís	sintáis	durmáis	muráis
sienten	duermen	mueren	sientan	duerman	mueran

Se estaba sintiendo mal.

Hij was opslag aan het vragen.

Se estaba muriendo de sed.

Hij stierf van de dorst.

Ser - estar

El café frío

El café es caliente.

De koffie behoort tot de categorie van de warme dranken. SER identificeert iets, of duidt aan dat iets tot een bepaalde categorie behoort:

Identificatie

Es el vecino.

Categorie.

Soy profesor.

Ella es impaciente.

Este café está frío

Deze koffie is koud omdat hij te lang heeft in de kop gestaan. ESTAR duidt aan dat iets het resultaat is van iets anders.

Estoy cansado porque he trabajado mucho.

¡Qué delgada está usted!

1. Algemene regel

- In veruit de meeste gevallen is het SER óf ESTAR. Er is maar één van beide werkwoorden mogelijk.
- SER = identificatie, behoren tot een bepaalde categorie / plaatsvinden
ser de Bruselas
La reunión es aquí.
Men gebruikt altijd SER als het gezegde een substantief is.
Ser belga, ser traductor.
- ESTAR = resultaat van iets / plaatsbepaling
estar en Bruselas (resultaat van ernaartoe te zijn gegaan)
Mi coche está en el garaje.

2. Ser en estar tegenover elkaar

- In sommige contexten kan je wel SER of ESTAR gebruiken.
- Soms is de betekenis anders:
ser listo = slim, knap, snugger zijn / estar listo: klaar zijn

- Soms gaat het over de toepassing van de algemene regel
ser guapo: mooi zijn (behoren tot de categorie van mooie mensen) / estar guapo: mooi zijn (als resultaat van kleding, maquillaje enz.)
ser amable = behoren tot de categorie

3. Ser / estar delgado

- Ser delgado = behoren tot de categorie van de slanke mensen.
- Estar delgado = slank geworden zijn
- Als ik tegen iemand zeg "Hoe slank bent u!", kan ik alleen bedoelen dat die persoon slank is geworden. Dat ik hem/haar daarvoor kende, en dat het me nu opvalt dat hij/zij slanker is.

Ser – estar

Er zijn verschillende manieren om SER en ESTAR uit te leggen. Een mogelijke uitleg is deze:

- Vergeet niet dat het in veruit de meeste gevallen ESTAR of (exclusief of) SER is, en is het andere onmogelijk.
- **SER** + substantief: soy profesor, son las ocho (horas), somos dos (personas), es el libro, son belgas...
- SER: behoren tot een categorie: ser pequeño, ser belga, ser capaz, ser caliente. Er bestaan categorieën van kleine objecten (tegenover grote objecten), Belgen, capabele mensen, warme dranken...
- SER DE + plaats (ser de Bruselas), materiaal (ser de metal), naam (es de Pedro)
- SER EN: plaatsvinden
- **ESTAR**: het resultaat van iets: estar enfermo (want buiten gelopen als het koud was, of een virus opgedaan), el café está frío (want staat daar al te lang), estar muerto (resultaat van sterven)
- ESTAR DE: iets anders dan plaats, materie of persoon: estar de vacaciones, estar de guardia, estar de viaje...
- ESTAR EN : in een andere betekenis dan "plaatsvinden": el coche está en la calle
- ESTAR A: afstand tot: Malinas está a treinta kilómetros de Bruselas.

Waarschijnlijk is dit niet hét definitief schema. Ik denk dat er geen definitieve regels bestaan, er bestaan regels waar (sommige) mensen mee overweg kunnen.

Pronombres

LV – MV

Het lijdend voorwerp heeft geen voorzetsel. Het wordt vervangen door LO, LOS (mannelijk) of LA, LAS (vrouwelijk).

Veo el libro. Lo veo.

LET OP. Het LV kan A hebben als het een bepaald persoon is.

Quiere a su mujer.

maar:

Quiero otro coche (geen persoon)

He visto un hombre en la calle (niet bepaald)

Het kan in het mannelijk vervangen worden door LO, LOS, in het vrouwelijk LA of LAS. Als het mannelijk is én een persoon kan men ook LE of LES gebruiken.

*Veo a mi vecino. Lo veo. of Le veo.
He leído el libro. Lo he leído. (Je kan niet)*

Er kan maar één LV zijn in een zin, en dat LV kan je maar vervangen door één enkel voornaamwoord.

He comprado el libro y las flores. Los he comprado.

Het meewerkend voorwerp heeft een voorzetsel: A, soms PARA. Het wordt vervangen door LE in het enkelvoud, LES in het meervoud.

*Escribo una carta a mi mujer. Le escribo una carta.
Compro un regalo para mi hermano. Le compro un regalo.*

Het wordt vervangen door SE als er al een voornaamwoord (voor het LV) staat.

Se lo diré.

Herhaling LV - MV

In principe heeft men óf een substantief óf een voornaamwoord.

*Leo el libro. Lo leo.
Escribo una carta a Ana. Le escribo una carta.
Es para Carlos. Es para él.*

Soms is een voornaamwoord verplicht, en met name als het lijdend voorwerp vóór het werkwoord staat:

*Este libro yo **lo** he leído.*

Bij het meewerkend voorwerp mag men een voornaamwoord zetten als het meewerkend voorwerp ná het werkwoord staat. Dat wordt bijna altijd gedaan bij een imperatief.

*Le he escrito una carta a Ana
Díselo a tu jefe.*

Als het meewerkend voorwerp onbepaald is, is er meestal geen herhaling:

He dado cien francos a un vendedor de periódicos.

Pronombres

Las personas

(sujeto)	reflexivo	OD	OI
Yo	me	me	me
Tú	te	te	te
Él	se	le	lo/le
Ella	se	le	la
Usted	se	le	le/la
Nosotros	nos	nos	nos
Vosotros	os	os	os
Ellos	se	les	les/los
Ellas	se	les	las
Ustedes	se	les	les/los

Los pronombre personales

(sujeto)	reflexivo	OD	OI
Yo	me	me	me
Tú	te	te	te
Él	se	le	lo/le
Ella	se	le	la
Usted	se	le	le/la
Nosotros	nos	nos	nos
Vosotros	os	os	os
Ellos	se	les	les/los
Ellas	se	les	las
Ustedes	se	les	les/los

Lijdend voorwerp

Met nadruk	zonder nadruk	
(A mí)	me	ha visto
(A ti)	te	ha visto
(A él)	le/lo	ha visto
(A ella)	la	ha visto
(A usted)	le	ha visto
(A nosotros/as)	nos	ha visto
(A vosotros/as)	os	ha visto
(A ellos)	los/les	ha visto
(A ellas)	las	ha visto
(A ustedes)	les/los/las	ha visto

Meewerkend voorwerp

Met nadruk	zonder nadruk	
(A mí)	me	gusta
(A ti)	te	gusta
(A él)	le	gusta
(A ella)	le	gusta
(A usted)	le	gusta
(A nosotros/as)	nos	gusta
(A vosotros/as)	os	gusta
(A ellos)	los/les	gusta
(A ellas)	las	gusta
(A ustedes)	les/los/las	gusta

Zelf

Onderwerp		
(Yo)	me	levanto
(Tú)	te	levantas
(Él)	se	levanta
(Ella)	se	levanta
(Usted)	se	levanta
(Nosotros/as)	nos	levantamos
(Vosotros/as)	os	levantáis
(Ellos)	se	levantan
(Ellas)	se	levantan
(Ustedes)	se	levantan

In het Nederlands geven *onzelf*, *henzelf* de indruk dat het possessiva zijn: zelf verandert iets aan de persoonsaanduiding. In het Spaans heeft *mismo* geen enkele invloed op het het voornaamwoord:

Yo mismo le he dicho. (onderwerp)

Te he visto a ti mismo (lijdend voorwerp met nadruk)

Piensa en sí mismo (na voorzetsel).

A bij het lijdend voorwerp

Het Spaans gebruikt soms A bij het lijdend voorwerp. Daar zijn wel voorwaarden aan verbonden:

- het moet gaan over personen

No he visto a mi vecino.

maar: *Veo la televisión cada noche.*

- het lijdend voorwerp moet bepaald zijn: het moet een eigennaam zijn, of er moet een bepaald lidwoord bij staan.

No conozco a Carlos.

No conozco a tu vecino.

maar: *No conozco tus problemas* (geen persoon). *No conozco panaderos* (niet bepaald).

- In overdrachtelijke betekenis kan het ook in andere omstandigheden:

¿No has visto a mi perro? (eigenlijk geen persoon, maar...)

LO(S) – LA(S) – LE(S)

LO / LOS

- Lijdend voorwerp (mannelijk)

¿Lo has dicho?

Y los vecinos, ¿los has visto?

LA / LAS

- Lijdend voorwerp (vrouwelijk)

¿La has visto?

Las flores, ¿las has comprado?

LE / LE(S)

- Meewerkend voorwerp (mannelijk en vrouwelijk)

Le he dicho que no lo/la creo.

Les he comprado un regalo.

- Lijdend voorwerp – als het lijdend voorwerp met A is, d.w.z. als het een bepaald persoon is (met een bepaald lidwoord, of een eigennaam); normaal gezien alleen in het mannelijk

- *El vecino está mal.*

- *¿Lo/Le has visto?*

BELANGRIJK

le(s) + lo(s) -> **se lo(s)**

le(s) + la(s) -> **se la(s)**

He comprado *el libro* para mi amigo.

Se lo he comprado.

Di *las llaves* a mi mujer.

Se las di.

SE

- Is reflexivo (zichzelf) of recíproco (elkaar).
¿Cómo se llama?
Se escriben muchas cartas.
- Kan ook het meewerkend voorwerp derde persoon zijn, als er lo(s) of la(s) bij staat.
Ya se lo he dicho.

Beklemtoonde en onbeklemtoonde voornaamwoorden

Het Spaans kent beklemtoonde en onbeklemtoonde voornaamwoorden.

De onbeklemtoonde vormen kunnen gebruikt worden als lijdend of meewerkend voorwerp.

(LV)

No **me** había visto.

Te invito.

No **lo / la** creo.

No **nos** había visto.

Os invito.

No **los / las** creo.

(MV)

Me lo ha dicho.

Te he escrito una carta.

Le he dicho que no.

Nos han escrito una carta.

Os han dicho que no.

Les han escrito una carta.

De beklemtoonde vormen moeten gebruikt worden na een voorzetsel.

Es para **mí**.

No pienso en **ti**.

No han hablado de **él**, de **ella** o de **usted**.

Es para **nosotros**.

No pienso en **vosotros**.

No han hablado de **ellos** o de **ustedes**.

Let op: **conmigo** en **contigo**.

Er zijn enkele voorzetsels die de onderwerpsvorm vragen: según yo, como tú, entre tú y yo..

A él, **a ella** enz. kan alleen als er de nadruk op ligt. In het Frans zou dat *à moi*, *à toi* zijn.

Plaats van de voornaamwoorden

Het Spaans kent vier plaatsen waar de voornaamwoorden kunnen staan:

1. Vóór het vervoegde werkwoord:
het onderwerp (alleen gebruikt als het nadruk heeft): yo, tú, él, ella, usted, nosotros, vosotros, ellos, ellas, ustedes
Yo no sé nada, pero él sí.
2. Vóór het vervoegde werkwoord:
het lijdend voorwerp: me, te, lo, la, le (alleen als het een persoon is), nos, os, los, las les (alleen voor personen)
No lo he visto. ¿Usted no lo conoce?
het meewerkend voorwerp: me, te, le, nos, os, les
Le he comprado un regalo
3. Achter aan een infinitief of een gerundio, en eraan vastgeschreven. Let erop dat er dikwijls een accent moet komen.
Estoy estudiándolo.
Voy a comerlo.
Als er een vervoegd werkwoord is, kan ook positie 2:
Lo estoy estudiando.
Lo voy a comer.
4. Vast aan de imperatief.
Dímelo. Levántese.
Maar in het negatief staan de voornaamwoorden ervoor:
No me lo digas. No se levante.
5. Na een voorzetsel.
Para mí. Con él.

Bij 3: dit kan alleen als het voornaamwoord bij die infinitief hoort. Niet bijvoorbeeld in volgende gevallen:

Les doy de comer. (les is meewerkend voorwerp van dar)

Te hablo de comer (*Hablo de comerte* is iets helemaal anders)

LO QUE

Voor Nederlandstaligen is het soms moeilijk om te verstaan wanneer men in het Spaans **lo que** gebruikt.

- Als je Frans kent:
Gebruik lo que als je in het Frans *ce que* zou gebruiken.
- Als je grammaticale terminologie kent:
Zoek het antecedent (het woord waar het betrekkelijk voornaamwoord naar verwijst). Als er geen is, gebruik dan lo que.

Enkele voorbeelden van het verschil tussen QUE en LO QUE:

QUE betrekkelijk voornaamwoord

Esa es la casa que he visto.

Dat is het huis dat ik gezien heb
que verwijst naar la casa (het antecedent).

Es lo que he visto.

Dat is wat ik gezien heb.
Er is geen antecedent.

Andere QUE

Te digo que lo sé.

Ik zeg je *dat* ik het weet.
decir que = zeggen dat

Te digo **lo que** sé.

Ik zeg je *wat* ik weet.

Sé que lo has dicho.

Ik weet *dat* je het gezegd hebt.
saber que = weten dat
Sé **lo que** has dicho.
Ik weet *wat* je gezegd hebt.

LO

LO nunca es sujeto:

Het regent: *Llueve*.
Het is zo: *Es así*.

1. *Te daré **lo que** quieras.*
***Lo que** dices es cierto.*

*Hace **lo de** siempre.*
*Come **lo de** la nevera.*

LO QUE + verbo

LO DE + adverbio

LO DE + nombre

LO es algo general, sin especificar.

2. *La falda es muy bonita. Me gusta lo bonita que es la falda.*
Aquella chica es muy guapa. Mira lo guapa que es la chica.
Con lo viejo que es su coche, no va a llegar muy lejos.

LO + adjetivo

maar: *éste aceite es el mejor* (EL omdat *aceite* mannelijk is).

3. *Lo demás, no es para mí.*
Lo sabe todo.

Er staat altijd LO bij *todo* als *todo* na het werkwoord staat.

4. Hay cuatro empleos de LO:

- a LO + adjetivo
- b LO QUE
- c LO DE
- d LO + otro, demás, todo

5. *No sé qué dices = No sé **lo que** dices.*
QUÉ = LO QUE (interrogación indirecta)

Over lidwoorden en infinitieven: *de* in het Frans

Es posible hacerlo: het is mogelijk dat te doen.

Hier gebruikt het Spaans geen DE. Hoe komt dat?

- Substantieven hebben meestal een lidwoord (of vervanger) nodig:
Es el coche. (bepaald lidwoord)
Es mi coche (possessief, vervanger van het bepaald lidwoord)

El coche está en la calle.

El coche es bonito.

- Infinitieven hebben geen lidwoord.
Hablar no es difícil.
No es difícil hablar.
- Maar in het Frans hebben infinitieven een soort lidwoord in bepaalde omstandigheden:
Il est possible de le faire.
Je vous conseille de passer les vacances en Espagne.
- In het Nederlands is dat om te:
Het is mogelijk om dat te doen.
- Niet zo in het Spaans (dus geen DE of PARA):
Es posible hacerlo.
Le aconsejo pasar las vacaciones en España.
- Als het Spaans een voorzetsel gebruikt bij een infinitief, komt die van het werkwoord ervóór:
Pienso en comprarme un regalo. (pensar **en**)
Voy a trabajar (ir **a**)
Vengo a hablar de una cosa difícil (venir **a**)

Onderwerp in het Nederlands, iets anders in het Spaans – en omgekeerd: **faltar, gustar, parecer; soler; tocar**

Soms is een onderwerp in het Nederlands iets anders in het Spaans

- **faltar, gustar, encantar, ...**: het onderwerp (nl) wordt meewerkend voorwerp (sp)

Ik mis mijn portefeuille.

Me falta la cartera.

Ik heb dat schilderij graag.

Me gusta ese cuadro.

Ik heb het groot lot gewonnen.

Me ha tocado el gordo.

Het lijkt me moeilijk.

Me parece difícil.

Let op:

- sentimenteel missen werkt anders: *Echo de menos a mi novia.* (ik mis mijn lief).
- **perder** = als je te laat komt: *perder el tren*
- **soler**: het onderwerp van het ene werkwoord wordt onderwerp van *soler*

Ik ontbijt gewoonlijk om zeven uur.

Suelo desayunar a las nueve.

Betrekkelijke voornaamwoorden

QUE: het meest gebruikt

Es el coche que he visto.

Dat is de auto die ik gezien heb.

Let op: dat wat = lo que (que relativo kan niet na een werkwoord staan)

No sé lo que ha dicho.

CUYO: van wie (voor personen, past zich aan als adjectief)

¿Sabes quién es la mujer cuya hermana ha llamado?
Weet je wie de vrouw is van wie de zus gebeld heeft?

De andere betrekkelijke voornaamwoorden zijn heel beperkt in gebruik:

EL QUE: na een voorzetsel / aan het begin van de zin / na todo

¿Conoces la tienda en la que he trabajado?
Ken je de winkel waar ik gewerkt heb?

Als todo het antecedent is, moet je el que gebruiken.

Han venido todos los que se habían inscrito.

Iedereen die ingeschreven was, is gekomen.

Es todo lo que sé.

Dat is alles wat ik weet.

El que me ha visto es Carlos

Het is Carlos die me gezien heeft

EL CUAL: na een samengesteld voorzetsel

¿Conoces la tienda delante de la cual he aparcado el coche?
Ken je de winkel waar ik de wagen voor geparkeerd heb?

QUIEN: voor personen, en alleen na een voorzetsel

No conozco el patrono para quien trabajas.

Ik ken de baas niet voor wie je werkt.

Nota: lo que

lo que komt overeen met het Franse *ce que*. Het wordt gebruikt als er geen antecedent is.

Conozco la casa que has comprado. Ik ken het huis dat je gekocht hebt
(la casa is antecedent)

No sé lo que quieres decir. Ik weet niet wat je wil zeggen.
(geen antecedent)

Let op het verschil tussen QUE en LO QUE in de volgende gevallen:

- decir
Te digo que lo sé. (ik zeg je dat ik het weet)
Te digo lo que sé. (ik zeg je wat ik weet)
- saber
Sé que lo has dicho (ik weet dat je het gezegd hebt)
Sé lo que has dicho. (ik weet wat je gezegd hebt).

Andere tijden

El futuro: formación

infinitief + presente van haber

hablar

irse

Mañana hablaré	Mañana me iré
hablarás	te irás
hablará	se irá
hablaremos	nos iremos
hablaréis	os iréis
hablarán	se irán

Formas particulares

decir	diré
hacer	haré
tener	tendré
poder	podré
poner	pondré
querer	querré
saber	sabré
salir	saldré
valer	valdré
venir	vendré

Let op

- Nooit diftongering (want de nadruk valt achteraan, nooit op de stam).
- Nooit klinkerwisseling (zelfde reden).
- Altijd accent op de uitgang, behalve voor nosotros.

El imperfecto: formación

HABLAR	COMER	VIVIR
Hablaba	comía	vivía
Hablabas	comías	vivías
Hablaba	comía	vivía
Hablábamos	comíamos	vivíamos
Hablabais	comíais	vivíais
Hablaban	comían	vivían

Formas particulares

Ser: era, eras, era, éramos, erais, eran.

Ir: iba, ibas, iba, íbamos (let op het accent), ibais, iban.

Ver: veía, ves, veía, veíamos, veíais, veían.

Los tiempos del pasado

Enkele dingen om het werken met die verschillende tijden wat te vergemakkelijken. We werken met twee basisnoties:

- het werkwoord zelf (lijkt me beter dan handeling, want het kan over iets anders gaan dan een handeling)
- de periode waarin dat werkwoord "gebeurt"

pretérito indefinido

Het werkwoord is gedaan, en de periode is afgesloten.

Ayer me levanté a las seis.

La semana pasada te llamé varias veces.

Typisch is dit een reeks dingen die in het verleden gebeurd zijn, en die elkaar opvolgen:

Ayer me levanté, me duché, desayuné y salí de casa.

pretérito perfecto

Het werkwoord is gedaan, en de periode is niet afgesloten (= NU is bij deze periode).

Esta semana me he levantado a las seis.

Este mes te he llamado varias veces.

Esta mañana me he levantado, me he duchado, he desayunado y he salido de casa.

Opgelet: deze tijd wordt zéér weinig gebruikt in het Spaans. Eigenlijk alleen bij *aún no/ya, nunca, alguna vez*.

pretérito imperfecto

Het werkwoord is niet gedaan in het verleden: het wordt onderbroken door iets anders (meestal een indefinido of perfecto). Gelijktijdig (= voor en na) met iets anders in het verleden.

Cuando me levanté, hacía frío.

Een contrastieve benadering

- In het Spaans zijn imperfecto, indefinido en perfecto drie totaal verschillende dingen.
- In het Nederlands en het Engels vallen imperfecto en indefinido samen.
- In het Frans vallen indefinido en perfecto samen.

<u>español</u>	<u>francés</u>	<u>neerlandés</u>	<u>inglés</u>
hablaba	je parlais	ik sprak	I spoke
hablé	j'ai parlé	ik sprak	I spoke
		ik heb gesproken	
he hablado	j'ai parlé	ik heb gesproken	I have spoken
había hablado	j'avais parlé	ik had gesproken	I had spoken

Los tiempos del pasado 2

Een contrastieve benadering

- In het Spaans zijn imperfecto, indefinido en perfecto drie totaal verschillende dingen.
- In het Nederlands en het Engels vallen imperfecto en indefinido samen.
- In het Frans vallen indefinido en perfecto samen.

<u>español</u>	<u>francés</u>	<u>neerlandés</u>	<u>inglés</u>
hablaba	je parlais	ik sprak	I spoke
hablé	j'ai parlé	ik sprak	I spoke
		ik heb gesproken	
he hablado	j'ai parlé	ik heb gesproken	I have spoken
había hablado	j'avais parlé	ik had gesproken	I had spoken

Misschien helpt deze beslissingsboom

1. ¿Hay punto de referencia (otro verbo en pasado que viene antes en la oración, el texto o en el diálogo)?

sí => 2

no => 3

2. ¿Anterior al otro verbo? - **pluscuamperfecto**

¿Al mismo momento? - **imperfecto**

¿Posterior al otro verbo?

- **indefinido o perfecto** si pertenece a la misma serie

- **condicional** si no pertenece a la misma serie

3. ¿Acción concluida en el momento de referencia?

no - **imperfecto**

sí - ¿Período concluido?

sí - **indefinido**

no - **perfecto**

4. ¿Verbo principal en pasado?

sí - con imperfecto (imperfecto ÍA/ABA, condicional RÍA, pluscuamperfecto HABÍA -ADO)

no - con presente (perfecto HE -ADO)

Voor, tijdens en na

Hoofdwkwoord heden (presente of perfecto)

Voor	Tijdens (of voor en na)	Na
Dice que ha hecho frío. Ha dicho que durmió mal anoche. Teme que haya tenido un accidente.	Dice que tiene frío. Ha dicho que tiene frío. Quiere que pongamos la calefacción.	Dice que vendrá. Ha dicho que traerá un regalo. Quiere que vayamos a la fiesta con él.
<i>perfecto / indefinido</i> <i>haber+ -ADO/-IDO</i>	<i>presente</i>	<i>futuro</i> <i>In de subjuntivo is alleen presente mogelijk.</i>

Hoofdwkwoord verleden

Voor	Tijdens (of voor en na)	Na
Dijo que había tenido un problema.	Dijo que tenía frío Quiso que pusiéramos la calefacción.	Dijo que llamaría. Quiso que llamara.
<i>pluscuamperfecto</i> <i>había + -ADO/-IDO</i>	<i>imperfecto (-aba/-ía;-ara/-iera)</i>	<i>condicional (-ría)</i> <i>imperfecto de subjuntivo (-ara, -iera)</i>

El perfecto: formación

De perfecto even op een rijtje:

- Perfecto = haber + participio

He hablado
Has comido
Ha venido
Hemos llamado
Habéis sido
Han estado

- De vorming van de participio is eenvoudig:

-AR > -ADO
-ER > -IDO
-IR > -IDO

- Werkwoorden waarvan de stam eindigt op een klinker (caer, leer) krijgen een accent: caído, leído.
- Onregelmatige vormen:

abrir: abierto
cubrir: cubierto
decir: dicho
escribir: escrito
freír: frito
hacer: hecho
morir: muerto
poner: puesto
romper: roto
ver: visto
volver: vuelto

- Er kunnen geen woorden tussen haber en de participio. Bijwoorden als *todavía, nunca, no* komen altijd vóór haber, evenals de voornaamwoorden:

Todavía no ha llamado
No lo he visto.

El perfecto: uso

- Gebruik: Het werkwoord is gedaan, en de periode is niet afgesloten (= NU is bij deze periode).

Esta semana me he levantado a las seis.

Este mes te he llamado varias veces.

Esta mañana me he levantado, me he duchado, he desayunado y he salido de casa.

Opgelet: deze tijd wordt zéér weinig gebruikt in het Spaans. Eigenlijk alleen bij *aún no, nunca, alguna vez*.

Dat zijn de gevallen waarin het Nederlands ook alleen de perfecto (VTT) kan gebruiken en geen imperfecto (OVT).

El presente formación

-AR	<i>hablar</i>	-ER	<i>comer</i>	-IR	<i>vivir</i>
-a	habla	-e	como	-e	vivo
-as	hablas	-es	comes	-es	vives
-a	habla	-i	come	-e	vive
-amos	hablamos	-emos	comemos	-imos	vivimos
-áis	habláis	-éis	coméis	-ís	vivís
-an	hablan	-en	comen	-en	viven

Let op het volgende:

- De eerste persoon gaat uit op -O.
- De tweede persoon gaat uit op -S.
- De zesde persoon gaat uit op -N.
- De werkwoorden op -AR hebben een vervoeging met een A.
- De werkwoorden op -ER en die op -IR hebben een zeer gelijkaardige vervoeging. Let op het verschil bij nosotros.

Indefinido: formación

-AR	<i>hablar</i>	-ER	<i>comer</i>	-IR	<i>vivir</i>
-é	hablé	-í	comí	-í	viví
-aste	hablaste	-iste	comiste	-iste	viviste
-ó	habló	-ió	comió	-ió	vivió
-amos	hablamos	-imos	comimos	-imos	vivimos
-asteis	hablasteis	-isteis	comisteis	-isteis	vivisteis
-aron	hablaron	-ieron	comieron	-ieron	vivieron

Let op het volgende:

- Verwar de eerste en de derde persoon niet. In de indefinido eindigt de derde persoon op O.
- Bij de werkwoorden op -ER mag je de presente (**-emos**) niet verwarren met de indefinido (**-imos**).
- Bij de regelmatige werkwoorden valt het accent op de uitgang. Er wordt een accent geschreven op de uitgang van de eerste en de derde persoon.
- De onregelmatige werkwoorden hebben geen accent.
- Ook de eenlettergrepige vormen hebben geen accent: *vi, vio, fui, fue, di, dio*.
- De uitgang van de tweede persoon is **-aste** of **-iste**, zonder eind -s.
- De werkwoorden op ER en op IR hebben dezelfde uitgangen.
- -ió wordt -yó na een klinker (*leyó*)
-ieron wordt -yeron na een klinker (*huyeron*)

Onregelmatige vormen:

(haber - hay): hubo

andar: anduve, anduviste, anduvo, anduvimos, anduvisteis, anduvieron

caber: cupe, cupiste, cupo, cupimos, cupisteis, cupieron

conducir: conduje, condujiste, condujo, condujimos, condujisteis, condujeron

dar: di, diste, dio, dimos, disteis, dieron

decir: dije, dijiste, dijo, dijimos, dijisteis, dijeron

estar: estuve, estuviste, estuvo, estuvimos, estuvisteis, estuvieron

hacer: hice, hiciste, hizo, hicimos, hicisteis, hicieron

ir: fui, fuiste, fue, fuimos, fuisteis, fueron

poder: pude, pudiste, pudo, pudimos, pudisteis, pudieron

poner: puse, pusiste, puso, pusimos, pusisteis, pusieron

querer: quise, quisiste, quiso, quisimos, quisisteis, quisieron

saber: supe, supiste, supo, supimos, supisteis, supieron

ser: fui, fuiste, fue, fuimos, fuisteis, fueron

tener: tuve, tuviste, tuvo, tuvimos, tuvisteis, tuvieron

traer: traje, trajiste, traje, trajimos, trajisteis, trajeron

ver: vi, viste, vio, vimos, visteis, vieron

venir: vine, viniste, vino, vinimos, vinisteis, vinieron

Decir que: met indicativo of subjuntivo?

De meeste werkwoorden hebben een indicativo of subjuntivo. En we zijn gewoon *decir que* met indicativo te zien. Zoals:

Ha dicho: "Voy a venir"

¿Qué ha dicho?

Ha dicho que va a venir.

Toch kan *decir que* gevolgd worden door een subjuntivo. Even op een rijtje:

indicativo

"Conduce el coche".

Dice que conduce el coche.

Hij zegt dat hij met de auto rijdt.

afirmar

subjuntivo

"Haz tu trabajo"

Dice que hagas tu trabajo.

Hij zegt dat je je werk *moet* maken.

querer

Even opletten!

De nuance van de subjuntivo kan je ook met een modaal werkwoord verkrijgen.

Hij zei dat ik moest opletten.

Dijo que tenía que tener cuidado.

of *Dijo que tuviera cuidado.*

"tener que" kan hier niet in de subjuntivo!

Betrekkelijke bijzinnen met indicativo of subjuntivo

Een "betrekkelijke bijzin" is een zin ingeleid door QUE, EL QUE, EL CUAL, QUIEN, die betrekking heeft op een substantief of voornaamwoord.

Basisprincipe

He visto una casa que TIENE tres cuartos de baño.

Ik heb die slaapkamers gezien.

Jij kan me tegenspreken als je wil. Het is een beschrijving.

Quiero vivir en una casa que TENGA tres cuartos de baño.

Ik weet niet of dat bestaat, betaalbaar is enz.

Je kan me niet tegenspreken, want ik weet niet of dat bestaat. Het is een definitie.

Even opletten: de tijden passen zich aan in het verleden.

Vi una casa que tenía un tejado rojo.

(imperfecto, want op hetzelfde ogenblik dan Vi)

Quería comprar una casa que tuviera tres cuarteos de baño.

(imperfecto – maar dan van subjuntivo)

Los cambios ortográficos

Vooraf

letter	vóór	wordt uitgesproken als	zoals
C	A, O, U	[k]	aparcar
C	E, I	[θ] (Engelse TH)	
G	A, O, U	[g] (Franse G)	garaje
G	E, I	[x] (Nederlands CH)	
J	-altijd-	[x] (Nederlands CH)	cojo la tarjeta
QU	-altijd	[k]	que

Veranderingen

ZAR	CAR	GAR	CER	CIR	GER	GUIR
z+a	c+a	g+a	z+a	z+a	j+o,a	gu+e,i
c+e	qu+e	gu+e	c+e	c+i	g+e,i	g+a,o

(Empezar)

- *Es necesario que empieces. ¿Ya has empezado el trabajo?*
- *Sí, empecé ayer.*

(Aparcar)

- *¿Dónde aparcaste el coche?*
- *Lo aparqué en la plaza.*
- *Es mejor que no lo aparques en la otra calle.*

(Jugar)

- *¿El niño está jugundo?*
- *Sí, es mejor que juegue.*

(Coger)

- *¿Dónde cojuo el autobús?*
- *Mejo que lo cojuas en la plaza.*

(Buscar)

- *Ayer busqué tu número de teléfono.*
- *No hace falta que lo busques: aquí lo tienes.*

(Seguir)

- *¿Sigues?*
- *Yo no sigo*

Infinitief of que + werkwoord (meestal subjuntivo)

Me ha pedido que venga.

Een ander wonderwerp (él – yo) > QUE

Ha prometido venir.

Hetzelfde onderwerp > INFINTIEF

Accenten op imperativos, infinitivos, gerundios

Voornaamwoorden worden geschreven ná:

- een imperatief
Dímelo
tenzij die negatief is: *No me lo digas*
- een infinitief
No voy a decirlo
of voor het vervoegd werkwoord: *No lo voy a decir*
- een gerundio:
Está llamándola.
of voor het vervoegd werkwoord: *La está llamando.*

Doordat het aantal lettergrepen verandert, moeten er soms accenten bijkomen, met name als de beklemtoonde lettergreep niet de voorlaatste is.

Concreet betekent dat:

- een accent op de stam van een regelmatige imperatief van als er één voornaamwoord bijkomt:
Levántate.
- een accent op de stam van een onregelmatige (=éénlettergrepige) imperatief van als er twee lettergrepen bijkomen:
Dímelo.
- een accent op een infinitief van als er twee lettergrepen bijkomen:
Va a decírmelo.
- een accent op een gerundio vanaf de eerste bijkomende lettergreep:
Está llamándola.

Het accent wordt geschreven op de klinker waar de nadruk lag (en blijft liggen) voor het toevoegen van de voornaamwoorden: de voorlaatste lettergreep van de gerundio en de regelmatige imperatieven, de laatste lettergreep van de infinitieven en de onregelmatige imperatieven.

Imperativo en subjuntivo

Imperativo

<p>Afirmatief: <u>da</u> - tú = derde persoon enkelvoud* <u>dé</u> - usted = subjuntivo 3^e persoon enkelvoud <u>dad</u> - vosotros = infinitief min -R plus -D** <u>den</u> - ustedes = subjuntivo 3^e persoon meervoud</p> <p>Noteer dat de voornaamwoorden achteraan staan, en dat je soms een accent moet schrijven.</p>	<p>Negatief: <u>no des</u> - tú = 2^e persoon enkelvoud van de subjuntivo <u>no dé</u> - usted = 3^e persoon enkelvoud van de subjuntivo <u>no deis</u> - vosotros = 2^e persoon meervoud van de subjuntivo <u>no den</u> - ustedes = 3^e persoon meervoud van de subjuntivo</p> <p>Noteer dat de voornaamwoorden vooraan staan.</p>
---	---

* speciale gevallen: decir (di), hacer (haz), poner (pon), salir (sal), venir (ven), ser (sé), ir (ve), tener (ten)

** Die D kan wegvallen of in R veranderen als er een voornaamwoord bijkomt.

Voorbeelden

	hablar	llamarlo	comerlo	abrirlo
(tú)	habla	llámalo	cómelo	ábrelo
(usted)	hable	llámelo	cómalo	ábralo
(vosotros)	hablad	llamarlo	comerlo	abrirlo
(ustedes)	hablen	llámenlo	cómanlo	ábranlo
(tú)	no hables	no lo llames	no lo comas	no lo abras
(usted)	no hable	no lo llame	no lo coma	no lo abra

(vosotros) (ustedes)	no habléis no hablen	no lo llaméis no lo llamen	no lo comáis no lo coman	no lo abráis no lo abran
-------------------------	-------------------------	-------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

Subjuntivo

1. De subjuntivo (presente) wordt gemaakt met de eerste persoon van de presente de indicativo

hablar (hablo) – hable, hables, hable, hablemos, habléis, hablen
 tener (tengo) – tenga, tengas, tenga, tengamos, tengáis, tengan
 oír (oigo) – oiga, oigas, oiga, oigamos, oigáis, oigan

2. Er zijn heel weinig onregelmatige werkwoorden in de subjuntivo

dar (doy) - dé, des, dé, demos, deis, den
 estar (estoy) - esté, estés, esté, estemos; estéis, estén
 haber (he) - haya, hayas, *haya*, hayamos, hayáis, hayan
 ir (voy) – vaya, vayas, vaya, vayamos, vayáis, vayan
 saber (sé) - sepa, sepas, sepa, sepamos, sepáis, sepan
 ser (soy) – sea, seas, sea, seamos, seáis, sean

3. In de subjuntivo worden wel de onregelmatigheden van de indicativo overgenomen

- 3.1 De onregelmatigheden van de eerste persoon: een medeklinker aan het einde van de stam

tener (tengo) – tenga, tengas, tenga, tengamos, tengáis, tengan
 oír (oigo) – oiga, oigas, oiga, oigamos, oigáis, oigan
 traducir (traduzco) – traduzca, traduzcas, traduzca, traduzcamos, traduzcáis, traduzcan

- 3.2 De onregelmatigheden van de stam

- 3.2.1 Diftongering (diptongación): E wordt IE als er de nadruk op ligt, O wordt UE als er de nadruk op ligt

cerrar (cierro) – cierre, cierres, cierre, cerremos, cerréis, cierren
 volver (vuelvo) – vuelva, vuelvas, vuelva, volvamos, volváis, vuelvan

- 3.2.2 Debilitación: E wordt I als er de nadruk op ligt – maar ook als er in de volgende lettergreep geen beklemtoonde I staat.

pedir (pido) – pida, pidas, pida, pidamos, pidáis, pidan
 repetir (repito) – repita, repitas, repita, repitamos, repitáis, repitan

El subjuntivo: formación

1. De subjuntivo (presente) wordt gemaakt met de eerste persoon van de presente de indicativo

hablar (hablo) – hable, hables, hable, hablemos, habléis, hablen
 tener (tengo) – tenga, tengas, tenga, tengamos, tengáis, tengan
 oír (oigo) – oiga, oigas, oiga, oigamos, oigáis, oigan

2. Er zijn heel weinig onregelmatige werkwoorden in de subjuntivo

dar (doy) - dé, des, dé, demos, deis, den
 estar (estoy) - esté, estés, esté, estemos; estéis, estén
 haber (he) - haya, hayas, *haya*, hayamos, hayáis, hayan
 ir (voy) – vaya, vayas, vaya, vayamos, vayáis, vayan
 saber (sé) - sepa, sepas, sepa, sepamos, sepáis, sepan
 ser (soy) – sea, seas, sea, seamos, seáis, sean

3. In de subjuntivo worden wel de onregelmatigheden van de indicativo overgenomen

3.1 De onregelmatigheden van de eerste persoon: een medeklinker aan het einde van de stam

tener (tengo) – tenga, tengas, tenga, tengamos, tengáis, tengan
 oír (oiga) – oiga, oigas, oiga, oigamos, oigáis, oigan
 traducir (traduzco) – traduzca, traduzcas, traduzca, traduzcamos, traduzcáis, traduzcan

3.2 De onregelmatigheden van de stam

3.2.1 Diftongering (diptongación): E wordt IE als er de nadruk op ligt, O wordt UE als er de nadruk op ligt

cerrar (cierro) – cierre, cierres, cierre, cerremos, cerréis, cierren
 volver (vuelvo) – vuelva, vuelvas, vuelva, volvamos, volváis, vuelvan

3.2.2 Debilitación: E wordt I als er de nadruk op ligt – maar ook als er in de volgende lettergreep geen beklemtoonde I staat.

pedir (pido) – pida, pidas, pida, pidamos, pidáis, pidan
 repetir (repito) – repita, repitas, repita, repitamos, repitáis, repitan

Accenten en voornaamwoorden in de imperatief

Voornaamwoorden worden geplaatst:

vóór het vervoegd werkwoord: *Lo veo. Lo quiero comprar.*

na de infinitief (en eraan vast): *Voy a verlo. Quiero comprarlo.*

na de POSTIEVE imperatief (en eraan vast): *Ponlo. Cómpralo. MAAR: No lo pongas. No lo compres.*

Dat houdt in dat in bepaalde gevallen de nadruk zou verschuiven. In die gevallen wordt er een accent geschreven. Dat is met name het geval:

- Als er méér dan één voornaamwoord aan een infinitief komt: *Voy a escribirle. Voy a escribirselo.*
- Als er een voornaamwoord komt aan een regelmatige imperatief: *Pruéballo.*

El subjuntivo: uso

Een traditioneel schema voor het gebruik van de subjuntivo:

Voluntad / deseo	Quiero que te vayas.
Necesidad	Es necesario que vengas temprano.
Bijzinnen van tijd die naar de toekomst verwijzen	Lláname en cuanto llegues. Cuando vaya a Bruselas, te compraré el libro.
Voorwaarde: alle synoniemen en tegengestelden van si	Te invitaré a condición de que me toque la lotería. Aunque haga mal tiempo, saldremos de paseo (maar: aunque hace mal tiempo, salimos.)
Betrekkelijke bijzinnen: definitie	Busco una casa que tenga una gran piscina (maar: Vivo en una casa que tiene un pequeño jardín).
Gevoel	Lamento que no hayas venido.

Er is nooit subjuntivo voor een vraag, d.w.z.: het werkwoord van de vraag kan nooit subjuntivo zijn – maar er kan natuurlijk wel elders een subjuntivo staan.

Pregunta si es necesario que lo haga. No sé qué edad tiene.

Minder traditioneel:

In de indicativo zeg je de dingen waarvan jij zegt dat ze zo zijn.

In de subjuntivo zeg je iets waarvan de gesprekspartner niet kan zeggen dat het niet waar is.

De volgende vraag is die van het gebruik van de tijden

	Simple (no terminado)	Compuesto (terminado)
Presente	Espero que vengas.	Espero que te haya gustado
Pasado (verleden = in combinatie met –ió [indefinido], –ía/-aba (imperfecto), –ría (condicional))	Esperaba que vinieras.	Esperaba que hubieras llamado

Men

Het Nederlands (en het Spaans) hebben verschillende manieren om onpersoonlijkheid uit te drukken. Het Nederlands gebruikt meestal **men** als er bedoeld wordt: niemand in het bijzonder.

Men moet

Men moet opletten.

Hay que tener cuidado.

Andere werkwoorden

1. SE + werkwoord in de derde persoon.

Se necesita dinero. Er is geld nodig.

Se habla español. Men spreekt Spaans.

Se sirven comidas. Er worden maaltijden opgediend.

(in dit geval is *comidas* het onderwerp, en het werkwoord dus meervoud)

2. Derde persoon meervoud

Hablan español. Men spreekt Spaans (Ze spreken Spaans).

Sirven comidas típicas. Er worden typische gerechten opgediend.

3. Tweede persoon enkelvoud (alleen als JIJ erbij betrokken bent)

Si vas de viaje a España, ves muchas cosas. Als men (=je) op reis gaat naar Spanje, ziet men (=zie je) heel wat.

4. UNO (alleen als IK er bij ben)

De infinitief in het Nederlands

Het Nederlands gebruikt zeer veel de vorm van de infinitief. Naast de infinitief zelf wordt die ook gebruikt voor het meervoud van de werkwoorden. In het Spaans is dat helemaal anders.

spreken hablar

ik spreek hablo

jij spreekt hablas

u spreekt habla

hij/zij spreekt habla

wij spreken hablamos

jullie spreken habláis
 zij spreken hablan
 u spreekt (mv) hablan

Seguir - huir

Seguir

<u>presente</u>	<u>indefinido</u>	<u>subjuntivo presente</u>
sigo	seguí	siga
sigues	seguiste	sigas
sigue	siguió	siga
seguimos	seguimos	sigamos
seguís	seguisteis	sigáis
siguen	siguieron	sigan

- Klinkerwisseling: E wordt I als er de klemtoon op ligt, of als er in de volgende lettergreep géén beklemtoonde I staat (3 en 6).
- De U is geen klinker maar dient om de G te laten uitspreken zoals voor A, O of U.

Huir

<u>presente</u>	<u>indefinido</u>	<u>subjuntivo presente</u>
huyo	huí	huya
huyes	huiste	huyas
huye	huyó	huya
huimos	huimos	huyamos
huís	huisteis	huyáis
huyen	huyeron	huyan

- Dit is een volledig regelmatig werkwoord.
- U is hier een klinker
- en I verandert in Y tussen twee klinkers (3 en 6)
- zie ook: leyendo, leyó, leyeron...

Accenten in de imperfecto en de indefinido

werkwoord	imperfecto	indefinido
-AR	habl-aba habl -abas habl -aba habl - ábamos habl -abais habl -aban Accent bij nosotros	habl -é habl -aste habl -ó habl -amos habl -asteis habl -aron Accent bij 1 en 3 (voor de regulmatige werkwoorden)
-ER -IR	com-ía com -ías com -ía com -íamos com -íais com -ían Accent op de I van de uitgang	com -í com -iste com -ió com -imos com -isteis com -ieron Accent bij 1 en 3 (voor de regulmatige werkwoorden)

Bij de indefinido van de onregelmatige werkwoorden is er nooit een accent:

decir: dije, dijiste, dijo, dijimos, dijisteis, dijeron
 poner: puse, pusiste, puso, pusimos, pusisteis, pusieron
 venir: vine, viniste, vino, venimos, vinisteis, vinieron

Accenten in de subjuntivo

werkwoord	presente	imperfecto
-AR	hable hables hable hablemos habléis hablen Accent bij vosotros	hablara hablaras hablara habláramos hablarais hablaran Accent bij nosotros
-ER -IR	coma comas coma comamos comáis coman Accent bij vosotros	comiera comieras comiera comiéramos comierais comieran Accent bij nosotros

El gerundio: formación

infinitivo	gerundio	por ejemplo:
-AR	-ANDO	llamando
-ER	-IENDO	viendo, comiendo
-IR	-IENDO	viviendo

Opgelet

- Er is géén dftongering, omdat de nadruk op de uitgang valt: cerrando.
- Er is wel klinkerwisseling: pidiendo.
- Het gerundio van LEER is LEYENDO omdat l niet tussen twee klinkers kan staan.
- Het gerundio van IR is YENDO omdat ie niet vooraan in een woord kan staan, maar e r zijn geen onregelmatige vormen.
- Het gerundio is overanderlijk. Er is geen vrouwelijke of meervoudsvorm.
- Het gerundio kan met een aantal werkwoorden worden gecombineerd:
 - ESTAR
Está durmiendo. (Hij/zij is aan het slapen)
 - LLEVAR (met aanduiding van duur)
Llevo diez años trabajando en esta empresa. Ik werk al tien jaar in dit bedrijf.
 - SEGUIR
Sigue siendo difícil. Het is nog altijd moeilijk.
- Er zijn beperkingen bij het gebruik van de gerundio:
 - Er moet een ander werkwoord uit die beperkte reeks bij staan (maar geen tener of zo):
Cantaba al andar (vgl met het Frans: Il chantait en se promenant)
 - Het onderwerp moet hetzelfde zijn.
- De voornaamwoorden staan voor het vervoegd werkwoord of ná het gerundio(en eraan vast, en dan moet er een accent komen op het gerundio)
Se está afeitando. Está afeitándose.

El gerundio (-ando/iendo): uso

Lleva tres meses trabajando en el proyecto.

LLEVAR + gerundio: se combina con indicación de período. - hoe lang iets bezig is (of was)

(Ahora) está comiendo.

ESTAR + gerundio: acción no habitual [muchas veces con ahora]. - wat men un (of toen) uitzonderlijk aan het doen is (of was).

Trabaja en Malinas.

Vengo ahora mismo.

El PRESENTE indica una acción habitual o futura.

Opmerking: de gerundio kan maar met een beperkt aantal werkwoorden gecombineerd worden.

WEL:

Llevo dos años estudiando el español.

NIET:

Al ver el periódico, se acordó de la cita. (in het Frans: en voyant le journal, il s'est souvenu du rendez-vous.)

El infinitivo: gebruik

Het Spaans gebruikt de infinitief in o.m. de volgende gevallen

- Als lijdend voorwerp, wanneer het onderwerp van de infinitief en het eerste werkwoord hetzelfde is. Quiero salir. *Ik wil (ik) weggaan.* No puedo olvidarlo. *Ik kan (ik) het niet vergeten.*
- Na PARA, wanneer het onderwerp van de infinitief en het eerste werkwoord hetzelfde is. Carlos bebe para olvidar. *Carlos drinkt om (hij) te vergeten.*
- Een aantal uitdrukkingen

acabar de + inf. - *zojuist*

Acabo de saludar a tu amigo [hace un momento]

acabar por + inf - *uiteindelijk*

Acabó por perder toda su fortuna.

dejar de + inf. - *stoppen met*

Ya ha dejado de morderse las uñas.

ir a + inf. - *gaan*

Vamos a comprar un coche.

ponerse a + inf. - *beginnen te*

Se puso a gritar como un loco.

Podrías ponerte a estudiar.

volver a + inf. -

Los ladrones volvieron a escaparse de la cárcel.

Fuera / Fuera de

Fuera is een bijwoord, fuera de is een voorzetsel.

Sommige bijwoorden kan je als voorzetsel gebruiken en voor een substantief (of voornaamwoord, infinitief) zetten. Je moet dan DE gebruiken.

Bijwoord

El coche está fuera.
Antes era muy feliz.
Después no he sabido nada de él.
Vive cerca.

Voorzetsel + substantief

Fuera de él, no lo sabe nadie.
Antes de casarse era un hombre infeliz.
Después del accidente se puso a trabajar mucho.
Vive cerca de aquí.

Dit is het geval voor fuera, antes, después, cerca, detrás, dentro....

Desde / Desde que

Sommige voorzetsels kan je voor een werkwoord zetten. Je moet dan QUE gebruiken.

Voorzetsel + substantief

Te llamo desde Bruselas.
Antes de las nueve.
Después de la fiesta.
Por tu cumpleaños.

Voorzetsel + que + werkwoord

Está triste desde que se casó.
Antes de que llueva.
Después de que se fue.
Porque es tu cumpleaños.

Dit is het geval voor desde, antes, después, hasta, (por, para,) ...

Ser / estar / haber hulpwerkwoord (met participio)

haber + participio = perfecto

Aún no ha dicho nada.
(Hij heeft nog niets gezegd).

ser + participio = pasivo (presente) / nl. worden

Es operado de los pulmones.
(Hij wordt geopereerd aan de longen).

estar + participio = pasivo (perfecto) / nl. zijn

Está operado de los pulmones.
(Hij is geopereerd aan de longen).

Equivale a *haber sido + participio*

Está operado = Ha sido operado.

Equivale también a *haberse+ participio*

Está operado = Se ha operado.

El imperfecto de subjuntivo: formación

Quería que me callara y que me fuera.

3^e persoon meervoud van de indefinido min ON plus A, AS, A, AMOS, AIS, AN

callarse [< callaron]	ir / ser [< fueron]
me callara	fuera
te callaras	fueras
se callara	fuera
nos calláramos	fuéramos
os callarais	fuerais
se callaran	fueran

Te onthouden:

- Er is een accent op de eerste lettergreep van de uitgang in de eerste persoon meervoud.
- Er is nooit diftongering (wel klinkerwisseling).
- Er is géén accent bij *vosotros*.
- De werkwoordeop AR hebben ARA, die op ER of IR hebben IER in de imperfecto de subjuntivo.

Bovendien:

Bovendien is er nog een vorm op SE. Er is geen betekenisverschil tussen de vorm op RA of SE.

callarse [< callaron]	ir / ser [< fueron]
me callase	fuese
te callases	fueses
se callase	fuese
nos callásemos	fuésemos
os callaseis	fueseis
se callasen	fuesen

In Spanje gebruikt men bijna alleen de vorm op RA, in Amerika is de vorm op SE soms meer frekwent.

Algo sobre el imperfecto de subjuntivo

De imperfecto de subjuntivo is:

- een subjuntivo (vb. gebruikt bij pedir que)
- een imperfecto (vb. gebruikt als het hoofdwerkwoord verleden is)

Vergelijk de voorbeelden uit eerste kolom

Creo que viene Juan. No creo que venga Juan.
 Creo que vendrá Juan.

Creo que ha venido Juan. No creo que haya venido J.
 Creo que habrá venido Juan.

Creí que llegaba Juan. No creí que llegara Juan.
 Creía que llegaría Juan. No creía que llegara Juan.

Creo que llegó Juan. No creo que haya llegado J.

Creía que había llegado J. No creía que hubiera llegado.
Creía que habría llegado.

Noteer dat imperfecto de subjuntivo alleen gaat als het hoofdwerkwoord imperfecto, indefinido of condicional is.

Als het hoofdwerkwoord presente of perfecto, gebruikt men geen imperfecto de subjuntivo.

Enkele voorbeelden met *pedir*:

(tú) ¿Te importa que fume?
 ¿Te importaría que fumara?
(Vd.) ¿Le importa que fume?
 ¿Le importaría que fumara?

Rijden

In het Spaans zijn er verschillende vertalingen voor rijden:

Conducir

Als het lijdend voorwerp een voertuig is, of als er geen lijdend voorwerp is. (Fr. conduire)

No conduce.

Conducía un camión.

Ir

Met A, EN, een bijwoord (Fr. aller, soms rouler)

Va al trabajo en coche.

Llevar

Als het lijdend voorwerp een persoon is (Fr. conduire)

¿Me puedes llevar a la estación?

Blijven

Seguir (siendo / estando)

Als het gezegde een adjectief is.

Sigue (estando) enfermo.

Sigue siendo difícil.

Quedarse (a)

Met een plaatsbepaling of een werkwoord.

¿Te quedas aquí?

Me he quedado a comer.

Su - suyo

	onbeklemtoond	beklemtoond
(yo)	mi	mío/a
(tú)	tu	tuyo/a
(él, ella, usted)	su	suyo/a
(nosotros)	nuestro/a	nuestro/a
(vosotros)	vuestro/a	vuestro/a
(ellos, ellas, ustedes)	su	suyo/a

mi, tu, su

- posesivo átono (= nooit met nadruk)
- adjectief
- neemt de plaats in van het lidwoord

mi coche

zoals el coche, este coche

mío, tuyo, suyo

- posesivo tónico (=altijd met nadruk)
- substantief
- ook gebruikt als er al een lidwoord is (of een telwoord)

¿De quién es este coche? Mío, mía.

Es el mío (met een, lidwoord, zoals een substantief)

Un amigo mío (er is al een lidwoord)

Tres ideas tuyas (er is een telwoord)

Opmerkingen

- Het verschil tussen *zijn* en *haar* ligt in het Nederlands bij de bezitter. Het verschil tussen *su* en *sus* ligt in het Spaans bij het substantief.
- In het Nederlands gebruikt men een bezittelijk woord waar men in het Spaans geen gebruikt. Dat is met name het geval met lichaamsdelen: het Spaans gebruikt SE als meewerkend voorwerp en een bepaald lidwoord.

Se ha roto el brazo. Hij heeft *zijn* arm gebroken.

- Maar in het Spaans is het bijna algemeen om LE meewerkend voorwerp en een bepaald lidwoord te gebruiken als er geen verwarring mogelijk is.

Le han robado el coche. Ze hebben *zijn* auto gestolen.

¿Dónde pasó las vacaciones? Waar hebt u *uw* vakantie doorgebracht?

Enkele problemen met vergelijkingen

- Als je twee dingen met elkaar vergelijkt, kan je gebruik maken van:
 - *A es menos fácil que B*
 - *B es más fácil que A*
 - *A no es tan fácil como B*

- *A es tan difícil como C*
- Als je reeksen van dingen met elkaar vergelijkt:
 - *A es el (problema) más fácil.*
- Bovendien kan je ook een gewoon algemene uitspraak doen, die geen echte vergelijking inhoudt:
 - *B es muy fácil.*
 - *A es facilísimo.*
- Enkele opmerkingen:
 - Geen tweede lidwoord in de superlatief (dat is Frans).
 - más / menos ... QUE - tan ... COMO
 - *A es el problema más fácil.*
Geen tweede *el* zoals in het Frans.
 - más / menos ... DE + getal
Más de dos. Menos de cuarenta.
 - Bij -ísimo vervallen eventuele accenten in het adjectief.
 - Een adjectief op -ísimo kan niet gecombineerd worden met een bepaald lidwoord.
 - Een adjectief op -ísimo kan niet gecombineerd worden met MUY of TAN.
 - TAN(TO) kan niet gecombineerd worden met MUY of MUCHO.
 - Opletten met het Nederlands!
 - Kan wel: een half uur later / *media hora más tarde*
 - Kan eventueel veertig euros duurder / *cuarenta euros más caro* (beter is: *cuesta cuarenta euros más*; of: *más caro de cuarenta euros*)
 - Kan niet: veertig euros per ton duurder -> *cuesta cuarenta euros más por tonelada*.

Voorwaardelijke structuren

Basisstructuren

SI + PRESENTE + , + PRESENTE / FUTURO / IMPERATIVO

Si tienes el dinero, llámame.
Si quieres, vamos a Barcelona.
Si no comes menos, te pones enfermo.

SI + IMPERFECTO (ind/subj) + , + CONDICIONAL

Si tenía el dinero, compraría la casa.
Si tenía tiempo, te escribiría una carta.
Si tuviera tiempo, te escribiría.

SI + IMPERFECTO (ind/subj) + PARTICIPIO + , + CONDICIONAL + PARTICIPIO

Si había/hubiera tenido dinero, habría comprado la casa.
Si hubiera querido, me hubiera casado con ella.

Andere woorden dan SI

Synoniemen (én tegengestelden) van SI hebben altijd subjuntivo.

Llámame en caso de que te guste.
La habríamos comprado a condición de que te hubiera gustado.

Zo heeft AUNQUE subjuntivo als het een veronderstelling is (=tegengestelde van si).

Aunque hubieras estudiado, no habrías aprobado.

Te onthouden

- SI condicional staat nooit met:
 - presente de subjuntivo
 - futuro of condicional
- Er bestaat nog een andere SI: preguntar SI (vragen of)

Uso del subjuntivo

Le dijo que estaría allí.
Le dijo que estuviera allí.

El subjuntivo expresa la participación subjetiva del hablante. Es el modo de la irrealidad frente al indicativo que manifiesta la realidad.

A. Oraciones O.D.

Verbos de percepción y comunicación:

ind.: el verbo principal constata una realidad
subj.: el verbo principal niega la constatación de la realidad

Verbos de voluntad y de deseo

subj.: el sujeto del verbo principal influye sobre el sujeto de la subordinada

Verbos de sentimiento (reacción emotiva o sensitiva)

subj.: el verbo principal expresa la reacción o el efecto que produce la subordinada

B. Otras oraciones

Regla general: experimentación o no experimentación de lo expresado por parte del sujeto de la principal.

ind.: hecho real
subj.: hecho eventual, probable o previsible

Oraciones temporales

ind.: referencia al presente o al pasado
subj.: referencia a algo que todavía no ha sucedido (verbo principal en el futuro o imperativo)

Oraciones concesivas

ind.: si realmente ha ocurrido lo expresado
subj.: si lo expresado es una eventualidad

Oraciones de relativo

ind.: el antecedente está conocido y determinado
subj.: el antecedente no está conocido o determinado (= definición)

Oraciones condicionales

ind.: si
subj.: otras conjunciones

C. Otros

La estructura Es + adj. + que

ind.: los adjetivos cierto, seguro, indudable, evidente y el sustantivo verdad
subj.: los contrarios de la serie anterior

los adjetivos bueno, importante, indiferente, fácil, lógico, normal, probable, verosímil, necesario, mejor, natural, sus sinónimos y contrarios; el sustantivo mentira

Imperativo negativo: subj. (= orden)

El que, el hecho que ...: subj.

Si todo esto parece muy complicado, hay otra regla general que te puede servir:

ind: lo que digo (y que tú puedes contradecir)
subj: lo que no digo, lo que no tiene valor de verdad (y que tú no puedes contradecir)

Aunque - conectores de concesión

AUNQUE y los otros conectores de concesión se construyen con:

- Indicativo: si es algo que el hablante afirma, que presenta como información nueva.
Aunque no tengo dinero, lo compro un regalo.
- Subjuntivo: si es algo que el hablante no afirma - en concreto, si el interlocutor ya lo sabe o ha dicho él/ella mism@.
- *No tengo dinero.*
- *Aunque no tengas dinero, teienes que comprarle un regalo.*
- Imperfecto de subjuntivo - si es suposición
Si tuviera mucho dinero, le compraría una joya.

Estilo indirecto

El estilo indirecto

AYER me dijo:

"Carlos no vino"

"Luis no estaba"

"Pedro no llama"

"Tere llegará a las dos"

"No lo había visto".

ESTA MAÑANA me ha dicho:

"Carlos no vino"

"Luis no estaba"

"Pedro no llama"

"Tere llegará a las dos"

AHORA me dice:

"Carlos no vino"

"Luis no estaba"

"Pedro no llama"

"Tere llegará a las dos"

AYER me Carlos no había
venido.

Me dijo que Luis no estaba.

Me dijo que Pedro no llamaba.

Me dijo que Tere llegaría a las
dos.

Me dijo que no lo había visto.

ESTA MAÑANA me ha dicho
que Carlos no vino.

Me ha dicho que Luis no
estaba.

Me ha dicho que Pedro no
llama.

Me ha dicho que Tere llegará a
las dos.

Me dice que Carlos no vino.

Me dice que Luis no estaba.

Me dice que Pedro no llama.

Me dice que Tere llegará a las
dos.

Presente -> Imperfecto

Futuro -> Condicional

Indefinido -> Pluscuamperfecto

Imperfecto -> imperfecto

YO -> EL (sujeto de 'Dijo')

TÚ -> YO

NOSOTROS > (sujeto de 'Dijo')

VOSOTROS -> NOSOTROS